

РЕЗУЛТАТИ ПРВОМАЈСКОГ ТАКМИЧЕЊА

биће огледало наше свести
и привржености народу

Друг Тито, руководилац оружане борбе наших народа за њихово ослобођење, у својој новогодишњој посланици наглашава нарочиту важност и потребу потпуног извојевања победе на путу остварења боље и срећније будућности наших народа, тј. у борби на економском подизању наше земље. Оружану борбу наши народи су водили противу непријатеља бројчано јачег и технички опремљенијег, али уз то отвореног непријатеља, а данас у овој борби, у борби на економском пољу има да води борбу противу непријатеља који је прикривен и уз то веома спреман.

Према томе, наш народ је свестан да ова борба, овај задатак није ништа мањи ни лакши ни, напротив, можда још сложенији од задатка пред којим је стајао 1941 године после пропасти и поробљивања наше земље. Свесни смо и тога да су финансијске прилике под којима водимо борбу на економском пољу под којима хоћемо да остваримо задатак који нам је поставио друг Тито — брза обнова и изградња наше земље — скромна, али ћемо зато својим сопственим радом учинити све да остваримо ове задатке исто онако као што смо, борећи се голоруки, извојевали слободу наше отаџбине. Да ћемо у томе успети гаранција нам је висока свест нашег народа који зна шта хоће и може, гаранција нам је наша радничка класа, поштена интелигенција и остали поштени људи наше ваједнице који су своју приврженост нашој младој Републици манифестовали како у оружаног борби за њену слободу, тако и досадашњој економској борби за њен просперитет и срећнију будућност.

На позив нашег вољеног Маршала друга Тита широм целе земље поникла је иницијатива одоздо, из широким радних слојева за што ефикаснији рад на обнови наше земље, Јединствени синдикати, као најважнији ослонац наше народне власти, у њеном настојању да створи лепшу будућност народима, прихватили су овај позив и развијали иницијативу радних маса припремају се да као најпованији дају све од себе за спровођење у дело Маршаловог позива у борбу за подизање наше ратом опустошене земље. Извршни одбор Јединствених синдиката радника и намештеника Југославије, ради што успешнијег спровођења у дело задатка кога је поставио друг Тито по питању економског подизања наше земље, одлучио је да организује првомајско такмичење. Организација такмичења је на добро-

вољној основи што је најбољи доказ о високој свести нашег народа и пуна гаранција за његово успешно извојевање.

У децембру прошле године организовано је такмичење у оквиру годишњице Синдиката, но у много мањем обиму него што је ово такмичење. Па и у томе такмичењу радници и намештеници показали су у пуној мери своју виталност, вољу и способност за рад на брзом и успешном економском подизању наше земље. Радници, намештеници, поштена интелигенција, заједно са својом народном војском, неуморно су радили на подизању порушених саобраћајних објеката, индустријских и других важних за привреду постројења. Радни пољет се рязиво до врхунца. Иницијативом радника, изумима и техничким побољшањима амата подигнута је продуктивност рада. Смањени су производни трошкови многим артиклима. Постигнути су милиони радних часова од стране радника, а у свему томе имале су огромну подршку широких радних маса. Па ипак се у децембарском такмичењу показало као битно да је оно имало више успеха тамо где је било више организације. Показало се да је оно дало боље резултате тамо где се оно спроводило по одређеном плану.

Радничке масе, које су дале иницијативу за првомајско такмичење и са задовољством прихватиле одлуку Извршног одбора Јединствених синдиката радника и намештеника за његово организовање, засукују данас своје руке и смело приступају раду. Оне су свесне више но икада да од успешних спровођења првомајског такмичења, а преко њега и остварења општепривредног плана кога су поставиле наше народне власти, стрепе они којима не иде у рачун да радни народ у нашој земљи буде једном ковач своје среће. Од успеха у такмичењу стрепе они којима не иде у рачун побољшање економског положаја радника и намештеника. Од успеха у првомајском такмичењу стрепе они који су стварни непријатељи нашег народа и наше младе Републике. Свесни свега тога радници и намештеници залажу се у првомајском такмичењу под руководством својих синдиката до самопрегора, да би остварили постављене задатке у такмичењу исто онако као што су се одужили своје народу у његовој оружаног борби за ослобођење испод фашистичке окупације.

Да би у свему томе потпуно били постигнути задовољавајући резултати потребно је такмичењу приступити по одређеном

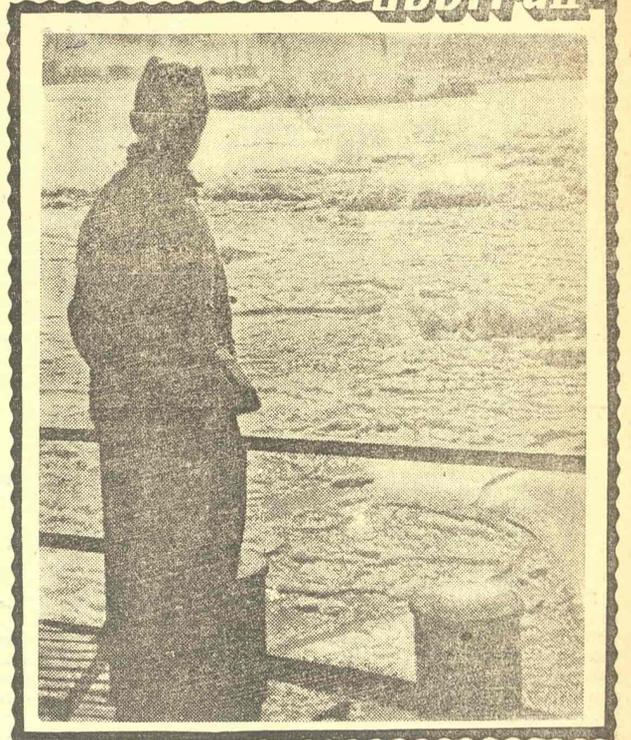
конкретном плану у чијој изградњи, поред управа Синдикатних подружница и Одбора за такмичење, треба безусловно да учествују и чланови синдиката који учествују у самом такмичењу. Само у том случају ако план такмичења буде конкретизован према специфичности предузећа, или установе у коме се он спроводи у дело, успеси у такмичењу биће у потпуности задовољавајући. Ако наши радници и намештеници у току такмичења схвате да је квалитет рада не мање важан од квантитета рада, онда ће резултати такмичења бити реални и у интересу широких народних маса. О овом моменту се мора водити рачуна јер би иначе квантитет без квалитета могао више штетити но користити друштву. Може се унапред рећи да успех зависи од организације, дисциплине, свести и самоодговорности такмичара.

Настојањем да се наше машине у производњи, у току такми-

чења, у потпуности усаврше и искористе до максимума; да се по нашим предузећима и установама, по примеру омладине Београдске текстилне индустрије, организују ударне групе од најсвеснијих радних елемената који ће у свакој својој иницијативи наћи на пуну подршку код осталих зато већ спремних радника у предузећу; да tempo рада из дана у дан кроз конкретно преузимање задатака и развијања такмичења од појединца до одељења и подружница, својим порастом пружи јасну слику и манифестује жељу радног света да кроз сопствени рад и зној поправи свој економски положај — то значи остварити највиши задатак најбољег друга и вође, Тита, који се састоји у следећим његовим речима:

„Учинимо све да 1946 година буде година великих победа у обнови наше земље“.

Драгић АКСЕНТИЈЕВИЋ

Залежена Сава

УСТАВ ФНРЈ ИЗГЛАСАН У ЦЕЛИНИ

ЗАВРШЕНО ДЕЛО УСТАВОТВОРНЕ СКУПШТИНЕ

У низу тековина наше ослободилачке борбе и државотворне активности које су шиле то у поредо то у продукцију, ова најновија — наш нови Устав — јесте једна од највећих и најзначајнијих.

Мисао о овоме и оваком Уставу владала је душама нашим још од оног прошлог светског рата, ова је била протест противу онога што је пре овога било; она је била нада и вера да ће боље морати доћи. Она нас је учила да се то боље може само борбом постићи.

И дошао је био дан тешке и одлучне борбе и неслушеном јачином избили су творачке снаге и државотворни смисао наших народа. Да чудо буде још веће, те наше снаге поникле су из потпуног државног слома и расула, упред моралног пада и издајства оних који су насилнички управљали државом.

Упоредо с борбом противу окупатора живо је радила и мисао о новом организовању наше државе и о њеном ослобођењу од сопствених насилника и издајника. Напори у та оба правца родили су најбољим плодом —

довели су нас до овога Устава, који је још написан био постао наша стварност, а данас и написмено изражава вољу наших народа да живе у слободи и братској заједници.

Слобода народа и њихово уједињење то је прва и основна заповест овог нашег Устава. Та заповест није наметнута са стране, туђом вољом, већ је она израз свести наших народа да се само уједињењем може постићи снага, а само у слободи народа њихово уједињење.

Претече о овоме писаном Уставу биле су одлуке Народне скупштине којима је прво проглашена република место монархије и, друго, републици дат претставнички, а не претседнички облик. С укидањем монархије удаљене су оне преграде које су наше народе раздвајале, а претставнички принцип врховне власти, президиума Скупштине место претседника републике, доводи до пуног изражаја принцип народне власти, који је узет као основа нашег државног уређења, и проведен од доле до самог врха, кроз све степене државне управе.

Данас народ и власт нису више две супротности, као што је досад било; они чине сад једну неразводну целину, те ни државна власт не може и неће никад бити противу народа, што је досад, по правили, било.

Важна одлика овог нашег Устава је у томе што је он, иако је поникао у данима борбе на два фронта — противу окупатора и противу сопствених насилника, за основу друштвеног уређења усвојио демократски принцип. Тај принцип проведен је у најпотпунијем облику кроз све уставне одредбе. У томе погледу наш Устав пошао је знатан корак даље од устава најнапреднијих демократских уређених држава Запада. Наш Устав се није задовољно тиме да свима грађанима призна слободу и једнакост грађанских права већ се стара да свима грађанима створи једнаке могућности, да се тим правима и користе. Тиме, заједно с принципом народне власти, овај Устав остварује, дакле, демократију не само по форми него и по суштини: стварну демократију.

Зато је народна власт и предношења овога Устава, а у пуној сагласности с духом Устава, предузела многе и одлучне мере да се тај принцип стварне демократије што пре и што потпуније оствари. Међу многим другим довољно је поменути законе о аграрној реформи и колонизацији који, упоредо с ма-

теријалном бедом сиромашних сељака, треба да отклоне и њихову моралну потиштеност и социјалну неједнакост.

У том циљу — остварења социјалне правде и једнакости — Устав налаже државној управи нарочиту бригу и старање о народном васпитању с тим да школовање не буде, као досад, привилегија богатих класа и грађанског staleжа већ да буде омогућено и најширим слојевима радног народа. Исто тако и брига о народном здрављу, по овоме Уставу претставља важну функцију народне власти.

Нарочиту пажњу заслужује уставна одредба о одвајању цркве од школе и државе. То одвајање је већ одавно постало историјска нужност; она је то нарочито данас и у нашој земљи уједињених народа са неколико вера. То уједињење не допушта да једна од њихових цркава буде државна. Али, одвајајући цркву од државе наш Устав не тежи да одвоји народ од његове вере.

Одвајање цркве од државе подједнако је нужно и корисно како за цркву тако и за државу, јер одговара речима Христа: „Богу божије, а цару цареве“. Због своје везе са државом и државном влашћу, која се богзна колико обазирала на божије заповеди, црква је много изгубила у чистоти своје вере и од свога божанског начела. Службени држави она је у многоме погоршавала и оне најдрже страње досадашњих ненародних државних уређења.

Упоредо с одвајањем цркве од државе Устав је, место црквеног брака, увео грађански. Брачна веза то је прва и основна социјална хелија и као таква она подлеже старању државе. Да би била крепка она мора бити слободна од насилне принуде која је често брак чинила правим паклом.

Изаједначењем жене у правима с мушкарцима Устав је уништио историјску заосталост и тешку социјалну неправду. Тиме је и добра половина народа позвана да пуном снагом суделује у остварењу прогреса.

Велика је вредност и значај оних одредаба Устава којим се постиже потпуно сливање Армије с народом. Досад је војска, по принципу „раздели на владај“ била одвојена од народа и као таква она је могла бити и била је противу народа. Данас, међутим, народ и војска су једно и исто: народ је војска и војска је народ и она, по прописима овога Устава, суделује у сви-

ма манифестацијама народног живота — војници бирају и бивају бирали у сва претставничтва народне власти, у свима друштвеним организацијама.

Та војска, творевина Тита великана, која је хтела и умела да буде душом и срцем народна, спасла је земљу и створила велико историјско дело — слободну и уједињену Југославију. Из те народне војске, из њеног убојног фронта постао је и Народни фронт за прикупљање свих наших стваралачких снага за рад у свима правцима и на свима пољима народне активности сва досадашња и срећна организација наше државе, и овај наш Устав јесу резултат постоења Народног фронта; у њему је и услов нашег даљег успеха како на политичком тако и на културном пољу нашег развоја.

С таквим осећањем и с таквим уверењем, вођена идејом Народног фронта, могла је садашња Народна скупштина у миру и потпуној једнодушности обавити посао на изради данашњег Устава. С тихом, но зато дубоком радношћу у срцу, с пуним сазнањем величине и значаја тога историјског момента, гласали су сви без изузетка народни посланици за овај данашњи Устав, с непоколебљивом вером да ће он и даље водити наше народе по путу који је обележен двоструком народном ослободилачком борбом к давно заслуженој бољој срећи и достојном животу.

Ето, то су и толике су вредности и значај овога нашег новог Устава. Али, ми смо свесни тога да нам ни овакав Устав није могао донети сву и пуну срећу; он нам само указује и осветљава пут по коме ћемо к њој моћи доћи. То је пут слободе, пут неуморног стваралачког рада у овим новим и повољним условима које нам је створила ослободилачка борба и која утврђује овај Устав. То је заповест овога нашег устава на коју се сви морамо сложити и својски одавати.

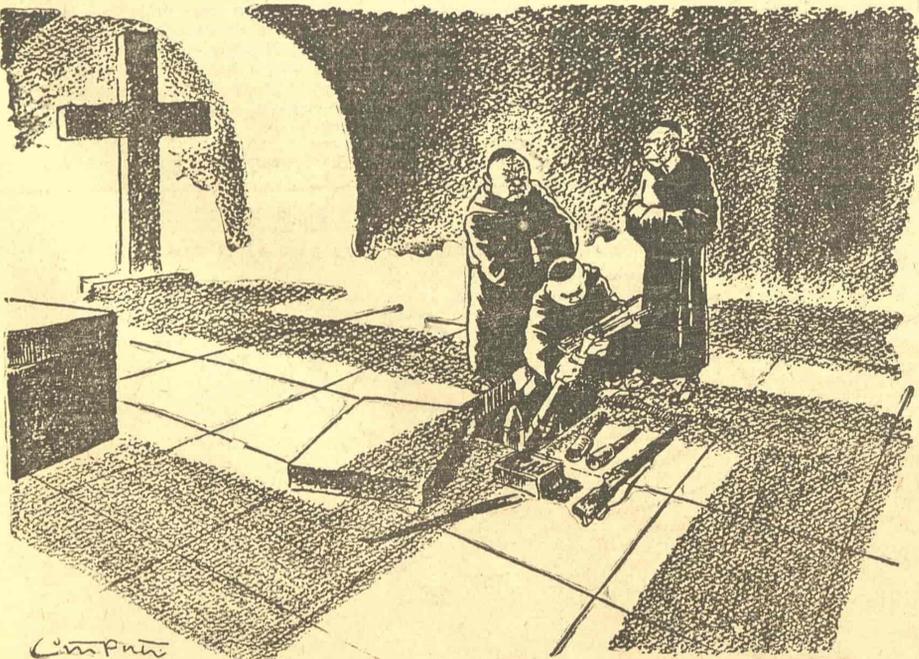
Позивајући се на високе вредности и способности које је наш народ тако сјајно посведочио у ослободилачкој борби и у организацији наше нове државе, можемо с пуним правом веровати да ћемо се показати исто тако ваљани с плугом, чекињем и пером у руци као што смо то били с мачем и пушком у руци. Ето то је завет који овај устав поручује новим поколењима. Они га неће изневерити. Отуда и светла радост која данас озаравала лица свих свесних грађана.

Кирило САВИЋ

Под окриљем - кукастог крста

„Постоји тесна веза између фашистичких и терористичких група и група католичког свештенства.“

(Из изјаве Енвера Хоџе)

— Ови безбожници нас стално прогоне, а ми увек радимо под окриљем крста!

РАДОЈЕ ДАКИЋ - БРКО

Венци синдикалне делегације на погребу Дакића

Београдски пролетаријат, радничка класа Југославије, наши народи и њихова авангарда — Комунистичка партија Југославије, изгубили су једног од својих највјернијих синова, једног од најсмелијих бораца и руководиоца борбе за слободу и бољи живот народа: 13 јануара ове године умро је у Москви пуковник Радоје Дакић, секретар Јединствених синдиката радника и намештеника Југославије.

Као син сиромашне селачке црногорске породице, Радоје Дакић долази врло млад у Београд, где као шегрт и металски радник осјећа сву тежину и мукоћност ондашњег живота радничке класе. Он веома брзо улази у свјесни раднички покрет и узима највишег учешћа у њему. То је било баш у оним данима када је под руководством Комунистичке партије Југославије оживљавао новом снагом раднички покрет обухватајући све шире слојеве пролетаријата и повезујући се чврсто са осталим радним масама и борбеним студентским покретом у моћни народни талас против експлоататора радних маса, против реакционарних управљача који су гушили сваки народни напредак и водили земљу у пропаст. У тим великим данима, у првим редовима београдског пролетаријата, истиче се као неустрашив борац, неуморни организатор и руководиоца Дакић.

Као такав борац и руководиоца, Радоје већ 1934 године — у својој 22 години постаје члан Комунистичке партије. Истичући се у борби и руковођењу борбом, он је 1938 године постао члан Мјесног комитета Београда и 1939 члан Покрајинског комитета за Србију. На тим руководним дужностима још јаче и потпуније долазе до изражаја његове високе особине неуморног борца и организатора. У оштрим ситуацијама, у штрајковима, у демонстрацијама, у затвору и пред полицијом његова енергија, непоколебљивост и јунаштво остају непримљеним и служе на част београдском пролетаријату и Комунистичкој партији.

Када је фашистички окупатор поробио нашу земљу, Радоје Дакић одлази у свој родни крај, у Црну Гору и одмах приступи великом задатку који је тада стајао пред свима поштеним синовима наших народа. Он бодри народ врши припреме и као руководиоца учествује у стварању првих оружаних група као увод у велики народни устанак који ће ускоро планути у Црној Гори. У тринајестојулском устанку црногорског народа он је један од његових најистакнутијих организатора и руководиоца. Неуморан као организатор, као пламени патриота, он стиже свуда и учествује у свим важним пословима и акцијама. Те његове особине долазе нарочито до изражаја у времену 1942 и 1943 године када је, после привременог повлачења партизанских одреда из Црне Горе, остао на терену, у позадини, да са малим бројем одабраних и смјелих другова пројектира борбу под нејавно овлашћеним условима какви су били настали у Црној Гори као последица срамне спрегте народних издајника са окупатором. После повратка наших јединица и ослобођења највећег дијела Црне Горе, дошао је за комесара II ударног корпуса.

Након ослобођења Београда, Радоје Дакић поново долази у Београд, у нови Титов Београд, у Београд ослобођен од њемачке окупаторске чизме и издајца народа, у Београд у којему се херојски београдски пролетаријат спремао да са истим оним еланом и пожртвованошћу приступи раду на обнови, да у томе послу исто онако предначи и покаже херојске подвиге рада као што је то преко другог Радоја и многобројних његових другова показао у борби против окупатора, народних издајника и реакције у току ослободилачког рата. Радоје Дакић постаје секретар ЈСРПЈ да у новим условима, у условима побједе народа која је донијела пуну слободу радничкој класи, развија и јача њене стваралачке способности за срећу и благостање своје класе и њене истинске домовине. У Јеку тога племенитог рада омегла га је и истргла смрт. Али његов примјер и његова успомена живјеће вјечито у срцима пролетаријата наше земље, у срцима свих честитих народних синова, јер он је заиста кроз читав свој живот, борбу и рад, читавим својим бићем живео и радио само за свој народ.

Нека је вјечна слава и помен неумрлом борцу Радоју Дакићу.

Нико ПАВИЋ
министар просвете Црне Горе

ВЕЛИКА АКЦИЈА ЧИШЋЕЊА БЕОГРАДСКИХ УЛИЦА

Отсек за чистоћу који је располагао са свега осам камиона није био у стању да држи Београд у потребној чистоћи. Због тога је Претседништво владе Србије ставило Извршном одбору на располагање 100 камиона ради очистићења Београда од ђубрета, снега и шута. Камioni ће радити и дању и ноћу.

Извршни одбор је на својој седници од 31 јануара у присуству претставника Техничког одељења, Здравственог одељења, Одељења за чистоћу, претставника масовних организација Фронта, синдиката, АФЖ-а и УСАОС-а одлучио да се акција чишћења почне већ у суботу 2 фебруара. Од 100 камиона 64 камиона превозиће ђубре а 36 шут од ручевина у поредо с тим очистиће се Београд и од снега.

За што боље и рационалије коришћење камиона и радне снаге, образоваће се у свим рејонима по два руководиоца тела у која ће у једно ући претставник здравственог рејонског отсека, а у друго претставник техничког рејонског отсека, поред претставника масовних организација.

Да би ова акција потпуно успела потребно је да се мобилишу све расположиве снаге у Београду. Ради тога ће се извршити масовна пропаганда преко организација и она ће се пласки расподелити. Школска омладина, у дане када не похађа школу, радиће пре подне. Радници и намештеници који су запослени радиће после радног времена.

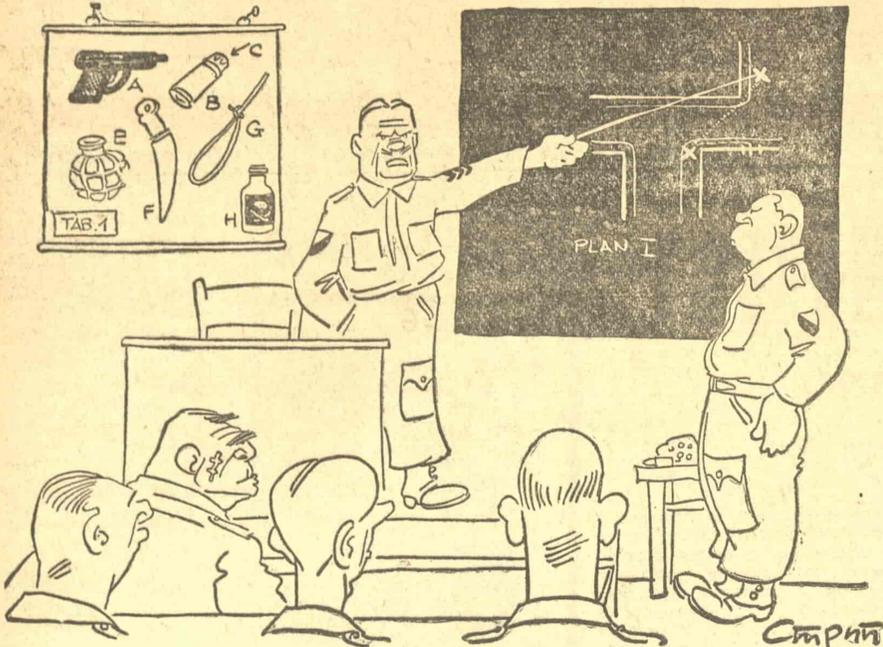
Исто тако, ради што успешнијег рада, организоваће се такмичење рејона чији ће камиони више тура да избаце, који ће више радне снаге да мобилише, и у коме ће се више ђубрета и шута изабацити.

Ова акција мора да се заврши за неколико дана.

Када се овом акцијом Београд очисти, законске мере против оних који избацују ђубре и шут на улици, спроводиће се ригорозно и сви кривци биће строго кажњени.

Час теорије у пољском логору у Енглеској

Агенти које шаље генерал Андерс убијају истакнуте пољске политичаре.

— Када твоја жртва зађе за ђошак, ти ћеш са овог места да пуцаш у леђа!

Обезбеђење фабрика од штеточина и саботаже

Радничка класа развијала је своју пажњу у правцу подизања производње, усавршавању производних средстава, појевтљивавању трошкова производње. Сва наша снага и знање дата је на то, да добијемо што више и што бољих продуката и са поновом гледамо на постигнуте резултате. Ми смо свесни да је то једини пут ка брзом побољшавању живота свих радних људи наше земље, да је то једини пут ка срећнијој будућности наших народа.

Успех за успехом на пољу подизања производње, на пољу обнове земље, успеси на политичком пољу, створили су код нас уверење да све иде добро, да смо пребродили скоро све тешкоће.

Пуни радног полета, задовољни због нашег успеха ми смо све снаге уперили на поље подизања производње и обнове земље. Но испустили смо из вида две чињенице. Прво, да се та обнова развија у правцу интереса радних људи и да ће при томе неминовно доћи до појединачних незадовољстава људи који су на рачун радних маса стварали своја богатства и, друго, да смо ми од старе Југославије поред свих осталих зала наследили и фабрике, радионице и предузећа која су била изграђена примитивно, недовољно обезбеђена од пожара и других незгода — склепана на брзу руку да би власници што пре могла да остваре што већи профит.

Ми нисмо поклонили пажње отклањању тих недостатака у нашим фабрикама, предузећима и радионицама који у нарочитим условима могу да постану од одлучног значаја за производњу, за људе који у предузећу раде и за останак предузећа. Мере безбедности у нашим установама и предузећима скоро уопште нису ни предузимане. Машине су биле недовољно заштитене, отровне материје и лако запаљиви материјали нису обезбеђени. Није било изсталираног апарата за хитно гашење пожара, није било санитарског материјала за пружање прве помоћи. Фабричке зграде и машинска постројења нису довољно чувана, поткровља од дрвене грађе нису била изолована. Због свега тога долази до разних несрећа и незгода. Небудност у том правцу довела је и до извесних случајева који у крајњој линији утичу на производњу и ометају правилно спровођење плана.

До сада будућности није код нас било што ће се најбоље видети само из ова два примера: Штофаре на Карабури и фабрике кожа на Чукарици. У фабрику је могао свако ући без контроле. У кругу фабрике станују људи, који одавно не раде у тој фабрици. У кругу фабрике станују заробљеници, који се слободно шетају по кругу и ван њега. Немци залазе у станове неких од мајстора и чак им чине „неке“ услуге. У кругу има много отпадака, старог гвожђа, делова машина и друго као да је то цунаги. У дунавском одељењу, поред конфекције налазе се машине, које нису моментано у погону. Машине нису подмазане, прозори нису затворени, тако да снег пада на те машине и уништава их. Око машина гомиле старих џакова. Хидранти нису осигурани од замрзавања, а нема их ни довољан број. Апарати за гашење пожара не-

исправни су. Шеф добровољне ватрогасне чете није могао да добије стан у фабрици већ станује код Калемегдана, док у фабрици станују они који тамо и не раде и заробљеници. Вратар није имао директног телефона, него само преко фабричке централе, која не ради ако фабрика не ради. Ноћних стражара није било итд. Радници су упозоравали на те неправилности мајсторе и управу предузећа, но све је остало по старом. Не само то него и после пожара у понедељак увече у 11 часова улази у фабрику 10 људи и после излазе, а да их нико није ни видео ни питао шта траже (ушли су кроз капију), вратар напустио своје место и врата оставио отворена. Ако постоје таквих ствари онда није чудо да саботери и штеточине могу да изврше свој посао.

У фабрици кожа на Чукарици није стање боље. Одељење унутрашњих послова упозорило је управу предузећа да уклони филмове из предузећа, које је унео газда Арамбашки, јер су филмови јако запаљиви. И поред тога упозорења филмови нису уклоњени. Управа се изговара, да је уклонила један део филмова а за овај други део није знала. Може ли се и да ли се сме нешто налазити у предузећу а да управа не зна за то? — Ово што је изнешено о овим двома фабрикама важи и за многе друге. Ова немарност не може да буде ништа друго него објективно помагање саботаже. Било то свесно или несвесно.

Огромна је штета да радници штофаре на Карабури и радници свих других предузећа и установа, када виде такве немарности, када виде деловање непријатеља у предузећу или установи, не наступе енергичније. Нужно је да се деловање непријатеља одмах осујети. Ако није довољна једна пријава, на управу, на министарство, на народни одбор, онда је нужно да се ствари писмено изнесу и са тиме оде делегација к министру индустрије. Нужно је ако се олази саботажу и најмање врсте у било ком облику, да се тражи хапшење тог саботера и да се он преда народном суду. Саботере треба очистити из наших предузећа, треба их жигосати; треба им судити. Народна власт ће уложити све своје снаге, развиће будућност да се наши народи заштите од подлости непријатеља.

Но поред тога пред радницима и намештеницима, пред синдикалним подружницама и радничким повереницима лежи и важан задатак да се што пре обрати пажња и брига о машинама, о предузећима, о машинским постројењима, како би се што пре завеле корисне мере које ће помоћи органе народне власти не само у контроли саботерских елемената, којих још ту и тамо има, већ и у пуној безбедности за живот радника и сигурност предузећа. Нереди и алкавост, као наследство из времена старе Југославије кога још имау нашим фабрикама, треба што пре отклонити. И поред недостатака у многим потребним справама и изолационом материјалу, треба се послужити свим средствима који нам стоје на располагању да би се обезбедила сигурност наших фабрика, предузећа и установа од елементарних и других незгода. Но, поред обезбе-

ђења с материјалне стране најважнија ће бити будућност сваког радника у предузећу према његовој врсти и према недисциплиновости и јавашлуку који се као дух старе Југославије усудио у свест људи. Све те негативне особине и рђаве навике треба немилосрдно и непрестано прогонити на сваком месту, путем штампе, конференција, митинга и свим осталим организационим мерама уз најштрије и најнемилосрдније казне против оних који упркос свега остају непоправими.

Грга ЈАНКЕЗ

ЈЕДНА ОПРАВДАНА И НЕЖНА МЕРА НАРОДНИХ ВЛАСТИ

Две одлуке о ревизији социјалне помоћи

Да би правилно схватили оправданост доношења двеју одлука, једне издате од Савезног министарства социјалне политике, а друге од ИНО-а за град Београд, које се односе на ревизију социјалне помоћи и њених примаоца, потребно је само бацити поглед на многобројне жалбе појаве и неправилности којима су извесни грађани покушали, а често и успели, да обману народне власти и због којих је доношење ових одлука о ревизији било неопходно потребно.

Социјална помоћ додељивана је лицима чији су храниоци били у заробљеништву или су били активни борци Југословенске армије. Ревизију ове помоћи обухватила је одреда Министарства социјалне политике. Над додељивањем социјалне помоћи угроженим грађанима Београда, на које се односи одлука ИНО-а, такође ће се извршити ревизија. По ранијем критеријуму као храниоци породице сматрао се свако мобилисано лице. По правилној и проширеној дефиницији храниоци породице је и свако друго лице које живи у породици и способно је за рад, без обзира на степен средства са члановима породице.

После окончања репатријације ратних заробљеника и демобилизације бораца ЈА потреба ревизије примаоца помоћи је била више него потребна. Тим пре, што о повратку појединих ратних заробљеника одбор није уопште обавештаван, а помоћ и даље примана, или што се повратак демобилисаних храниоца често прећукивао.

Колико су несавесно и неопходно схватили своје право на помоћ извесни грађани види се из доле наведених случајева, који су, нажалост, били сувише чести да би могли бити оправдани не обавештавањем.

Гавриловић Косара, са станом у Молеровој број 88, примала је помоћ као жена бораца Југословенске армије. Септембра месеца њен муж је демобилисан и она је била дужна да о томе одмах обавести Комисију за додељивање помоћи. Међутим, она је то учинила тек 17 новембра, примивши помоћ и за трећи месец по демобилизацији, иако је имала право само на двомесечну помоћ по повратку храниоца.

У Четвртој рејону десно се један од најтежих случајева обмане народних власти. Лазар Бабић, бивши службеник ОГБ, био је до 28 јула 1945 године активан чиновник ИНО-а, примавши плату, а као отац жртве фашистичког терора, не обавештавају-

ћи народне власти да ради и прима дохотке, добијао је и помоћ.

По отпуштању из службе тражио је наново помоћ као отпуштени општински службеник по одлуци ИНО-а број 2882, обимљујући народне власти да нема никаквих средстава за живот, иако је као жртва фашистичког терора ту помоћ већ примао.

У Шестом рејону жена активног официра Југословенске армије, који од маја месеца прошле године прима своје редовне принадежности, добијала је помоћ све до децембра 1945 године, када је поново тражила додељивање исплате помоћи и погрешком испод имена свога мужа ставила и његово занимање, на основу чега је утврђена неправилност.

Због свега тога, рејонске комисије треба да изврше ревизију у најкраћем временском року, како би они којима је помоћ стварно потребна као једина потпора љу што пре и добила.

Да би приходи Фонда за социјалну помоћ могли поднети извесно повећање за сада утврђене помоћи, која није велика, потребно је да грађани својим прилозима и организовањем прикупљачких акција повећају резерве Фонда.

По одлуци Савезног министарства социјалне политике породице ратних заробљеника, који су по завршетку репатријације због болести или слабих транспортних могућности и даље остали у иностранству, а пријавили су се нашим комисијама, треба наново да поднесу преко својих ре-

јона молбе Министарству социјалне политике за додељивање помоћи.

По истој одлуци породице чији су храниоци због потреба службе остали у редовима бораца ЈА и после демобилизације, треба да поред молбе поднесу и доказ да су њихови храниоци већ раније поднели молбе за демобилизацију.

Друга одлука, која се односи на социјално угрожене грађане, донесена од стране ИНО-а, предвиђа помоћ оним особама, које живе у Београду од пре 6 априла 1941 године. Молбу за помоћ имају право да поднесу сиромашне удовице са преко 45 година, или жене мужева неспособних за рад који имају два или више малолетна детета, затим долазе у обзир сиромашне породице које имају пет или више малолетне деце и самохрани старци и старице.

Висина помоћи је 500 динара за појединца и 900 динара за породицу, не урачунавајући додатке на децу који се такође примају.

Дужност је грађана да потпомогну својим прилозима Фонд за социјално старање и омогуће останак нашим незбринутим и најсиромашнијим грађанима.

Уколико одзив становништва у давању прилога буде бољи, у толико ће новчана помоћ социјално угроженим бити већа.

Одлуке Савезног министарства социјалне политике и ИНО-а о ревизији социјалне помоћи потпуно су исправне и дошле су у дане када је уштеда на свим секторима државне делатности неопходна.

Б. В.

ДНЕВНА ЗАПОВЕСТ

Генерал Франко је тражио 50.000 јеврејске деце да их храни у Шпанији.

Франко: — Ви ћете, Фриц, бити управник логора, а ви, Ханс, бринућете се за крематоријум.

Три и по хиљаде омладинаца радиће на пругама и путевима

Састанак који су омладински активисти Београда одржали 28 овог месеца у свечаној сали Коларчеве задужбине, још је један доказ више да је наша омладина исправно схватила дужности и задатке које јој је поставио маршал Тито за 1946 годину. Близу 1000 омладинаца из свих крајева Београда свечано се обавезало да ће уложити све своје силе и знање за што бржу привредну и културну обнову наше земље, а у оквиру такмичења за III конгрес.

Секретар Градског одбора УСАОС-а Милутин Балтић, изнео је у својој реферату главне смернице којима треба целокупна омладина Београда да крене како би њене уложене снаге биле што рационалније искористишене. При томе треба имати пред очима примере радника Београдске текстилне индустрије, омладине Михаљеваца и ученика Прве мешовите гимназије.

После реферата, делегати појединих предузећа, надлежних школа и рејона износили су резултате досадашњих радова, планове за будући рад и давали су обавезе да ће својим залагањем превазиди постављене норме. Истовремено продужиће се немилосрдња борба против остатака фашизма.

Делегат фабрике „Пролетер“ изнео је обавезе омладине овог предузећа. Између осталог они се обавезују да ће израдити две и по хиљаде карбитних лампи које нормално израђују седам омладинаца за пет дана, а они ће у оквиру такмичења израдити са шест омладинаца за три дана. Исто тако израдиће 4000 кофа за воду за 12 омладинаца за 12 дана уместо за 14 дана; 500 канти за млеко са 12 омладинаца за два и по дана, уместо за четири дана. Исто тако, обавезују се да ће скројити 5000 метара чунокова са 4 омладинаца за три и по дана, уместо за пет. Такође ће израдити 2000 комада канти за воду за 9, уместо за 11 дана. И не само то. Решено је да се отворе стручни курсеви.

Омладине Београдске текстилне индустрије обавезале су се да, чим се укажу техничке могућности, повисе радни капацитет тиме што ће радити свака са 4 и више разбоја. Неке другарице су изјавиле жељу да раде са осам разбоја. Већ досадашњи рад са три и четири разбоја, уместо са два како је до сад било, показује да је искористише машине веће за пет процената, тј. 85%. Квалитет тканина се побољшао за 200%. И сама продукција се повећала за 5-60%. У одељењу за израду шпулти постигла се уштеда материјала тако да се место 2% отпадака има свега 0,70%.

Омладина Друге мешовите учитељске школе решила је да 90% од свих ученика оде на лето на село ради привредног и културног уздицања наше сеоске омладине. Трудиле се да средња оцена у њиховом учењу достигне 4. У њиховим читалачким групама учествује сва омладина. Новососновани радни батаљони помажу сада рејонским народним властима а на лето ће отићи на пољопривредне радове у Панчевачки Рит.

Омладинци из Државне штампарије су обавезали између

осталог да до трећег конгреса УСАОЈ-а 90% од њих изуче занат. Једна другарица од 13 година завршиће изучавање заната за пет месеци место за годину дана.

Ученици Прве мешовите гимназије дали су од 260 ученика виших разреда 180 на радове на савском мосту. И поред тога што су многи од њих били слабо одевени, они нису напустили посао ни кад је температура спада на минус 15. Сада је свим тим друговима додељена извесна количина текстила и ципела. Чак и пионири су учествовали у преношењу греда и поред јаке зиме. У Гласинац, у Босни, послато је неколико стотина књига.

Омладинци из надлежстава обавезали су се да ће повести немилосрдну борбу против бирократије и усавршаваће се како би што више њих било способно да заузму места референата и руковођилаца појединих одељака.

На крају прочитан је поздравни телеграм маршалу Титу, у којем се омладина Београда обавезује на следеће:

1) Иницијативу омладине у нашим предузећима која иде за тим да повиси производњу и продуктивност рада, да учврсти радну дисциплину, да уштеди што више материјала и да се бори против саботажа и крађа, проширићемо на сву радничку омладину нашег града. У исто време потпорићемо и иницијативу ученика школа и факултета која иде за тим да се што пре савладају науку и усвојили стручна знања и на тај начин што пре створили нови кадар стручњака који је тако неопходан нашој држави;

2) У исто време ми се обавезујемо да ћемо по завршетку школске године дати 3.500 омладинаца који ће радити на оспособљавању пруге која иде долином Ибра и осправци путева Београд — Пожаревац;

3) Преузимамо на себе да дамо сву потребну радну снагу, која је потребна за пошумљавање Топчидера и Звездаре;

4) Уредлићемо са својим радним јединицама све паркове у Београду и рашистићи преостале рушевине у граду; и

5) Наше радне јединице помоћи ће народним властима око обраде земљишта у Панчевачком Риту.

„Објективност...“

У Јулијској Крајини су позвани неки антифашисти да издрже казну на коју су били осуђени од Мусолинијевих власти.

— Закон је закон, а ми нисмо криви што га је Мусолини правно!

Занатске прерађивачке задруге и њихово пословање

У изразито аграрној земљи као што је наша, где је индустрија слабо развијена, народ је упућен да највећи део својих потреба и потребе свог домаћинства подмирује производима занатске радности. Код нас занатство претставља један велики кадар стручних људи с којима заједница увек рачуна, а поготово данас када земља треба да се подигне из ратне пустоши, и када занатлије својим радом и умешношћу треба да надокнаде оне индустријске производе који се ни у иностранству не могу добити, а неопходни су нашој привреди. Зато све поштене занатлије треба да се укључе у посао обнове и да покушају путем на коме ће највише користити своје народу.

Многе занатлије су нашле своје право место удруживањем у занатске прерађивачке задруге. Удруживањем стварају ситни произвођачи јаке производне јединице у којима повећаном продукцијом и смањењем производних трошкова потпуно обезбеђују своју материјалну egzистенцију. Такав њихов рад користи широким народним масама којима су занатске услуге данас потребније него икада. Осим тога, ситни произвођачи само онда када се удруже могу своје деловање да умере једним правцем и да на тај начин допринесу планском подизању наше привреде.

Пре рата занатско-прерађивачко задругарство није код нас било развијено. У Београду се само једна обунарска задруга одржала дуже време. Остале су се брзо распадале или услед економског подизања њених чланова, који су се одвајали и постали самостални мајстори, или услед слабих економских могућности задруга, јер задругарство није нико помагао. Разлог је био и у томе што су чланови такве задруге могли постајати само мајстори (тј. квалификовани радници са положеним мајсторским испитом), док радницима без мајсторског испита то није било могуће. А баш такви радници су били економски најслабији и задругарство је требало баш њих првенствено да обухвати.

После ослобођења отпали су они узроци који су сметали стварање и egzистенцију задруга. Пре свега, отпало је то да се задруге морају на тржишту слободне утакмице борити с великим капиталом да би се могле одржати. И радницима без мајсторског испита омогућено је да постају чланови задруге. Недостатак материјала, алата и просторија, с једне стране и огромне потребе радног народа с друге, налагали су занатлијама удруживање, смањење производних трошкова у корист широким потрошачких маса. Коначно, занатлије су увиделе да ће своје способности најбоље ставити у посао обнове на тај начин ако се удруже и делују у једноме правцу.

Данас у Београду има 51 занатско-прерађивачка задруга са 1094 члана, а у Земуну 4 задруге са 482 члана. У стадијуму оснивања има у Београду још седам задруга са 104 члана.

Прво су образоване обунарске задруге, којих има данас 11 у Београду са 170 чланова и једна у стадијуму оснивања са 10 чланова. У Земуну има две са 45 чланова. Кројачких има у Београду 12 са 215 чланова и једна у стадијуму оснивања са 19 чланова. У Земуну има једна са 26 чланова. Столарских има у Београду 4 са 122 члана а у Земуну једна са 11 чланова.

Осим тога, има у Београду две опанчарске са 56 задругара, 2 кожарско-прерађивачке са 46 задругара, 2 кожарско-прерађивачке са 102 задругара. У стадијуму оснивања је 1 тапнерско-коферинска са 10 чланова. Има 2 месарско-ко-

басичарске задруге са 43 члана, затим 1 грађевинско-техничка са 20 чланова. У оснивању је зидарско-теарска са 14 чланова. Молерско-фарбарске задруге има 2 са 21 чланом, и у оснивању 1 са 11 чланова. Јимарска има 1 са 80 чланова, сталорезачко-стаклобрусачка 1 са 57 чланова, ортопедско-бандажерска 1 са 13 чланова, јорганска 1 са 13 чланова, 1 задруга канализационих и водоводних монтера са 17 чланова, занатско-радничка задруга „Ватрогасац“ за израду ватрогасних апарата 1 са 24 члана, задруга домаће радности 1 са 63 члана, доскарско-лицидерска 1 са 20 чланова, талетарске 2 са 27 чланова, берберско-фризерска 1 са 10 чланова, произвођачка задруга за графичку индустрију 1 са 10 чланова, пекарска 1 са 15 чланова, и 1 у оснивању са 10 чланова.

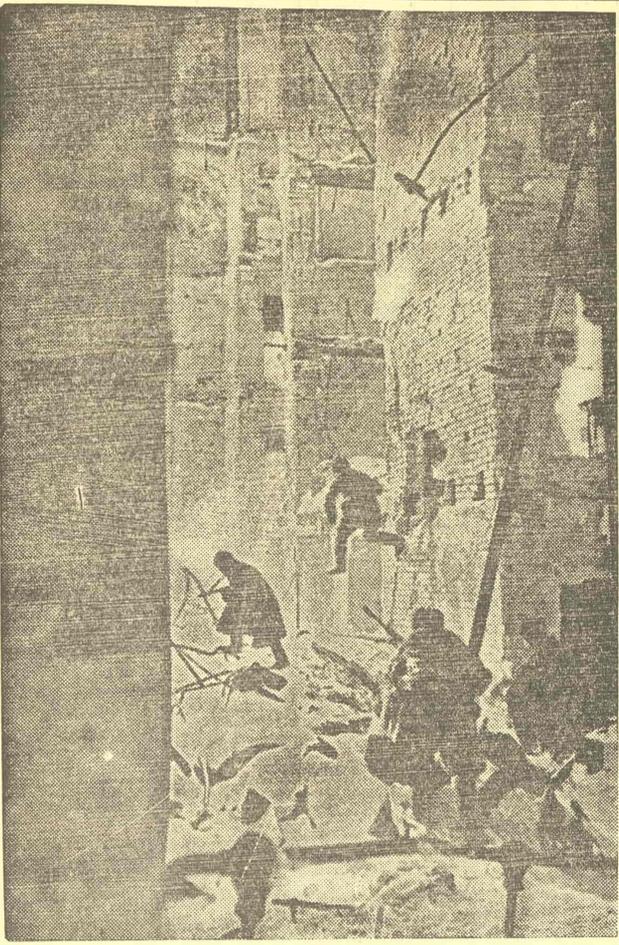
Свака од њих је пролазила кроз многе тешкоће, а извесни недостаци и данас ометају рад задругара и проширивање задруга. Догод се ти недостаци не отклоне задруге ће се слабо ширити, и поред огромних потреба радног народа за занатским услугама.

Пре свега је питање просторија. У разрушеном Београду мало је било празних просторија у којима би пар десетина људи могло, без штете по своје здравље, да обавља занат. У почетку, док је број чланова у појединим задругама био мален, некако се и подносило. Али, свакодневним порастом задруга и броја чланова то питање постаје све актуелније и оно се мора што пре решити. У лимарској задруги се радници престо гуше и услед недостатка простора нису у стању да приме задругаре који надоласе. Исти је случај сз столарским, опанчарским, обунарским, кројачким и готово свим осталим задругама. Још увек под најтежим хигијенским условима раде они који су све своје способности и сав вој рад ставили у службу народу, а на другој страни у најлепшим и најздравијим локалима смештене су кафане, посластичарнице и многи шпекуланти и трговци.

Исто је тако важно и питање алата. Велика је оскудња чак и у најосновнијем алату: чекињу и клештама. У задруге су се до сада удруживали малом економски слабији мајстори и квалификовани радници. Он су у задругу унели нешто свога алата што су имали, али то је све недовољно. Јимарска је задруга, на пр., морала да одбаци више већих послова само због тога што нема алата. Исто је тако и код столарских и неких других задруга.

Недостатак просторија и алата спречава концентрацију задруга и даље смањење производних трошкова. Догод постоје ове сметње задруге ће остати слабе производне јединице којима, као што се то неколико пута већ и десило, могу конкурисати и приватне занатлије појединачно.

Међутим, задруге не треба посматрати као институције које су се због стицаја извесних повољних услова, образовале на одређено време и ради одређених задатака. Занатско пословање на задругој основи ће се код нас тек у будућности развити, и онда показати многа преимућства над појединачним пословањем занатлија. Та преимућства ће се огледати у вишем животном стандарду сваког занатлије и у јединственим занатским услугама. Зато појединачно питање и проблеме, који се постављају пред задругна руководства, треба посматрати и решавати не само с обзиром на данашње прилике него и с обзиром на прилике даље будућности.

Уличне борбе у Стаљинграду

ТРОГОДИШЊИЦИ ВЕЛИКЕ СТАЉИНГРАДСКЕ БИТКЕ

Стаљинград

Завршило се три године од победе код Стаљинграда, победе која је значила велику прекретницу у овој рату. Ту одлучујућу битку совјетски људи добили су захваљујући огромним жртвама у крви и животима, уз легендарно јунаштво коме у историји нема равнаго. Сећање на победу код Стаљинграда претставља у исти мах сећање и на огроман и пресудан допринос који су народи Совјетског Савеза дали у борби против највећег непријатеља човечанства.

Вера нашег народа да ће победити бити победити и да ће мо после ропства дочекати слободу није се никад гасила у тешким годинама које су минуле. Та вера да ће снаге напретка, снаге које доносе бољу будућност свету, разбити снаге мрака и тираније, била је код нас жива и кад су фашистичке хорде напредовале у Русији, кад су надирале у совјетску земљу, а немачка врховна команда свакодневно јављала о новим градовима и селима које је заузела њена војска. Али Стаљинград је још више подигао нашу веру у победу. За наше борце Стаљинград је, управо, био коначна потврда оне велике вере која их је и докле водила кроз борбу и патњу и подизала њихов борбени полет. У томе је посебан значај Стаљинграда, значај стаљинградске победе за народе наше земље.

Наше поколење никад неће заборавити стаљинградску епопеју. Никад се не може заборавити како су се синови Совјетског Савеза тукли за слободу свог великог града на Волги.

Стаљинград је пре рата био симбол социјалистичке изградње у Русији. Од запустелог, назадног града са само две гимназије, једном библиотеком, једним сиротињским домом и 400 крчма, града чије су куће биле ниске и старе, а улице кривудаве, напором стотина хиљада трудбеника Стаљинград је у периоду социјалистичке изградње постао град са неколико факултета, десетинама средњих техничких института, стотинама школа, библиотека, музеја, град дивних високих белих зграда, град лепо украсених споменика и широких тргова. Обновљена су стара предузећа, подигнуте десетине нових великих фабрика, изграђено циноско бродоградилште. У гигантским фабрикама „Берјински“, „Првени октобар“ и „Варикаде“ радило је 100.000 људи.

Процват града прекинут је налетом фашиста. У августу 1942 године, у јеку одбранбеног рата Совјетског Савеза против немачког фашистичког завојевача, и Стаљинград је постао ратно приште. Велелепни град на Волги био је на домету немачких топова. Његове дивне зграде и лепо уређене фабрике дошле су под удар страховитих бомбардовања. Свом снагом свог оружја, са свом јачином оне тврдоглавости са којом су хрлили да освоје свет, фашистички злочинци нартгали су на Стаљинград и кроз пламен и дим кућа и фабрика,

кроз пожар целог тог живота који се рушио под овим страховитим ударцима, продирали напред. Немачки радио је громогласније но икад грмео о својој одлучујућој победи на источном фронту.

Али страховитом налету фашиста, на рушевинама дивног града за чије је подизање било присутно много зноја, супротставио се надљудски отпор совјетских људи, који за свој град, за своју земљу, за своју слободу и будућност, за слободу и будућност целог човечанства нису жалили жртве. Пешак, артиљерац, радник из фабрике, чак и жене и деца тог града, у коме се одлучивало о судбини Русије и целог света, — сви су беспримерним јунаштвом, у жилавој борби која је трајала месецима, улажући за најмањи успех највећи напор, учинили да се првене заставе најзад опет залепахују у свим квартовима Стаљинграда и да фашистичке хорде буду коначно одбачене натраг. Другог фебруара 1943 године завршена је победоносна стаљинградска битка — преломна битка у ослободилачком рату. Шеста армија фок Паулуса је потучена до ногу и натерана на капитулацију. Немачком напредовању је дефинитивно учињен крај.

Символ огромног напретка, символ процвата у периоду социјалистичке изградње, Стаљинград је тако постао символ крајње победе која је извојевана над фашистичком тиранијом.

Заклела се земља рају...

На Каптолу број 9 у Загребу, у Фрањевачком манастиру, у просторији за исповедање главних, паћено је 36 сандука са опљачканим златом од стране усташа.

— Чуди нас како се чуло кад је то било у просторијама за главне...

Панорама
(Журнал бр. 14)
Француска кола јуре без грешке... и без де Гола (Он може пешке).
Итали-главе имају чврсту вољу да даде опет — у Трету.
Корушка виђе још прококуту. Н.Д.Х.-вице крије у окуту.
А земља стара с балканског југа крвари. Жара још нота куга.
Г. Т.

БАБИ СЕ СНИЛО...

У селу Винковцима јужно од Београда налази се 60.000 Дражних војника јавља дописник „Стар енд Страјпс“ из Минхена.

Минхаузен: — Морам признати овај је чак и мене превозишао.

Борба против бирократије

Бирократски поступак једног претставника власти

Поједини претставници власти приликом расподеле бонова за огрев компромитују народну власт, дајући бонове не према стварној потреби него по некоме свом нахођењу. Онима којима не желе да дају бонове дају разне изговоре како би их могли одбити. Таква једна случај десно се у Четвртог насељу II рејона.

Једна другарица чије је дете било болесно дуже времена од грипа са компликацијама, обратила се 11 овог месеца претседнику одбора Вулки Јосифовић, инжењеру агрономије, тражећи бон за дрва. Претседница јој је одговорила да дође у понедељак, тј. 14 овог месеца. Кад је иста другарица поново дошла, другарица Јосифовић одговорила јој је да бонови још нису дошли. Та је другарица долазила сваког дана све до 17 овог месеца. Али је сваког дана добила исти одговор: „Сутра ће бонови доћи“. Исто тако претседница је пропустила да напомене да је потребна потврда уличног саветника да грађанин, који тражи дрва нема никакве залихе огревног материјала. То је она учинила тек после шест дана кад су бонови већ стизали. Следећи разлог да не изда дрва био је тај да је другарица била члан синдиката, а претседница Јосифовић је рекла да чланови синдиката немају право да добију дрва преко рејона, правдајући се да постоји такво наређење. Другарица Јосифовић није хтела да узме у обзир чињеницу да је дете молила болесно и да је неопходно потребна топла соба. Касније се утврдило да таквог наређења није уопште било.

Када је та иста другарица поново отишла у Четвртог насеље, није тамо затекла Вулку, већ друга Драгог Јовановића, који је баш у то време издавао бонове. Он је узео карту „К“ и без речи издао бон. Истога дана настојница куће у Шајскашкој 34 обратила се другарици Вулки Јосифовић за бон за дрва. Бон није добила зато што претседница није имала времена. Кад је сутрадан дошла, бонова више није било јер су исти још прошлог дана, одмах по одласку настојнице, која је одбијена, издавани другим грађанима. Тако је та жена остала без дрва, након је последњи пут добила дрва у августу месецу.

Крајње је време да се такав бирократски поступак искључи из начина опхођења појединих претставника народне власти према грађанима који долазе само по најужније потребе.

Вида ВРАЊЕШЕВИЋ

Несавесно проверавање

Крајем новембра 1945 године поднела сам молбу Народном одбору I рејона за уверење које се тражи по Уредби за регулисање пензијских припадљивости. Пошто је пријављивање права на пензију склопано са роком, ургирала сам. Рејон ме је слао у насеље, насеље у рејон. Најзад се установило да је рејон послао предмет насељу 5 децембра а да је насеље вратило 5 јануара рејону.

11 јануара сам отишла у рејон. Предмета није било. Негде се загубио. Најзад је предмет пронађен али са нетачним подацима. Насеље шаље извештај да се молила у том стану налази „од скора“ и још неки подаци који ми нису могли бити дати а за које верујем да исто тако нису су тачни. На основу тога извештаја рејон ми није издао уверење већ је вратио насељу на поновну проверу. Отишла сам кући и нашла документ издат од Централне пријавнице да се налазим у том истом стану још од новембра 1939 године и са истим прво се упутила код настојнице. Упитала сам је да ли је давала какве податке. Она је одговорила да њу нико ништа није питао и да никакве податке није дала и да не може дати, јер је она то „од скора“. Онда ми је било јасно да обилази истину. Грешка је проверача што речи „од скора“ није знао на кога се односе: да ли на молићу или на настојницу.

Сасвим је разумљиво да нисам могла бити равнодушна да ни крајем другог месеца не могу да дођем до документа који ми још једни недостаје да би поднела министарству на решавање, од чијег исхода зависи моја egzистенција. Отишла сам до рејона и показала уверење Централне пријавнице као и сведочанство у овереном препису из кога се види да је моја кћи била редовна ученица IV женске гимназије у Београду.

С. Ј. Тополска улица 15

ПИСМА УРОДНИЦИМА

КАКО СЕ РАДИ НА НЕКИМ ДРВАРАМА

Пре извесног времена добила сам бон за угља који је требало да подигнем на дрвари — Булевар Црвене армије 301. Пошто сам уплатила потребну суму на благајни, упућена сам да станем на ред

пред једном гомили угља. Но, након извесног времена, Пера Јовановић, који ради на дрвари, довео је неког човека и одредио му да стане на моје место, док је мене упутио према другој гомили на којој је лежала сама угљена прашина. Иако су присутни грађани потврђивали да сам ја на реду, Пера Јовановић није хтео ни да чује. Протестовала сам, али Пера је ухватио мој бон и бацно га са речима: „Недам ти никакав угља, а ти ме тужиш. Тако сам се вратио кући без угља, јако су ме чекала деца и болесни одузети муж.“

Свакако да Пера Јовановић није неограничен власник угља и он нема право да га дели оком како он хоће, него онако како грађани долазе на ред. Поготово, не сме да на штету осталих грађана чини уступке својим пријатељима и познаницима. Најзад, треба се упитати, каква је позадина оваквог рада на дрвари и да ли је право да ја са својом децом добијам прашину, а познаници трговаца пробрају угља.

Драга КОВАЧЕВИЋ
Пети рејон

ГРЕШЕ У ПОДЕЛИ „Р“ КАРТА У ЗАВОДУ ЗА ИЗРАДУ НОВЧАНИЦА

У дневној штампи су неколико пута излазила упутства о томе који се рад има сматрати тежим или лакшим и који радници имају права на карту Р-1. Ни поједини намештенци у Заводу, а најгледнији неки чиновници у Народном одбору Седмог рејона нису довољно прочули та упутства и нису их се држали при издавању карата.

Тако је чиновник Завода Иван Радаки, који је добро упознао да на то нема права, мислио приликом издати Р-1, мако га је Управа предузела предлозила за карту Р-2. На неки начин он је успео у рејонском одбору, али је чиновница да ли одговорила чиновнику у предузећу који је добијене карте потписивао није приметно ову неправилност и тако се десило да овај административни чиновник добија могућност да се у складу са својом вољом уреди у тежи категорије радника. Можда се Радаки чиновнику Одбора претставно као тежи радник, али не може се радити ван предвиђених прописа и нема оправдања за грешку одговорног чиновника.

Исто тако и другарица Ворма Вегорчић која ради у сталовима инвалида запослених у Заводу, помешала је своју категорију с категоријом инвалида те је тако и она бесправно добила могућност за снабдевање по карти Р-1. То је још један пример слабе контроле одговорника, а треба навести и случај Стевана Вукотића, који је недовољном картом Р-2 за коју га је предузеће предлозило, као механичар успео да је замени за карту Р-1. Чиновница Одбора која је излазила да до 1. фебруара не може бити никаквих измена у вези са Р-картама, нико дужег његовог изналаживања измена није добијену карту.

Овакви случајеви не би смели да се дешавају. Таквим радом одузима се од следовања оних чини тежи физички напори вахтевају и боље снабдевање.

Н. ЈЕВТИЋ
дописник Седмог рејона

ЈАВНА ПОХВАЛА

Другарица Анка Атанаковић, учитељица из Првог рејона јавила се доброљно да образује при Првом самосталном батаљону Четврте дивизије КНОЈ-а алфаветски течај на широјој основи. Течај поседује 40 неписмених другова који су заинтересовани методичним радом другарице Атанаковић.

Овим путем желимо да јавно истакнемо и похвалимо залагање ове другарице која је својим доброволјним радом много задужила наше неписмене борце. Културно-просветни одбор I самосталног батаљона, Четврте дивизије КНОЈ-а

КРОЗ БЕОГРАД

НЕВОЉЕ КУПАЦА

Фирме поређане, слеђене, китњастих слова, укусних боја, од плеха и стакла, наслањају се једна на другу и vise. Овде је ташнар, па крзнар, и опет ташнар, њинџери, чешљеви, пулер и мирис, жути кофери, радио-апарати, деље играчке, намештај, порцулан и стакло, и све тако редом, а затим опет од почетка. У недоглед, у бескрај дућан до дућана.

Заћеш у дућан и тражиш шалчић, зима је тешка... Напудрована госпођица смеши се љупко и каже: — Извините, ми тога немамо. — А ове мараме? — То је за декор, и опет одсмех, љубак и мно. Пођем даље, узнемирена срца. — Молим једну шољу за чај. — Нису дошле цене, мршти се тетка, а шоље су ту... — А хоће ли бити? — питам. — Ваљда, — мрмори она и окреће леђа.

Одједном почињем да мислим и мислим, да треба променити изглед лица. И почињем тако. — Дobar дан, и „заборавим“ и рекнем — друже. — Пошто овај велики кофер? — Тути и гледа, мисли и трепће, и чеше своју косу. Пућне усном једном, други пут, и тал је: — Друже, овај кофер није мој већ мој пријатеља. Дођите сутра. Клањам се, довиђења!

На улици тешко људи иду, ветар замрзава и пету, и плочник. На фирми видим насликаног крзно и ја смело слетим с плочника на плочник и право у дућан. — Молим, госпођице, пошто ово крзно? Имам другарицу на бих тешко... — још не дорекох а она:

— Жалимо, крзно је туђе, госпоња шије од својих резерви... — Гле, зар је госпоња ловац! — Не!... — вриснула су уста, румена и љута.

Поплашен и смањен, тражим слеђени плочник. — Купио бих орман, имате ли такав? — Извините, ви сте са Југа, провинцијалац, зар не?! Сјаје се очи, отварају се уста, алатни зуби штрче, гримасе грче и развлаче лице „Љубавности овакве нигде по дућанима. — Баш жалим, ја живим овде, у нашем граду. — Истина, баш смо несрећни, зима је тешка, дрва нема, скупо-

ћа је страшна, радник тражи плату, мора да му платим и преко нормале. Муке су големе. Даска је ретка, туткала исто тако нема, — и све је то бофл како нам ја, трговачки, часно. Велим вам поштено, за вас ова роба није.

Чело му се мршти, поплављена жила дрхти на челенки, а уста се стишћу у тврду гримасу. — Хвала на поштењу, збогом. Он се благо клања, сасвим строга лица.

Где ћу, шта ћу! Улазим унутра, стоје „Филипси“, „Стандарди“, „Сијере“. Сјаје се и маме. — Како свира овај „Стандард“, господине? — Ови! — додирује прстенастом руком радио-скале. Они се свирају добро. Они су батеријски.

— Како? — чудим се ја. — Тако, батерије слабе, старе, кад изгоре, радио је канта. Улази господин, задовољан и тежак, обријан и набељен, и каже: — Једну добру марку. Плаћам одмах.

Мршти се трговац, клања се, његов поглед често клизи по мени. — Али... — шапуће трговац старом центимену. — Ништа... важи... Батерију волим, дивота је то — вели он и плеска руком по рамену газду. Трговац прича: — Тешка су времена, новац цену нема. Радим тек онако.

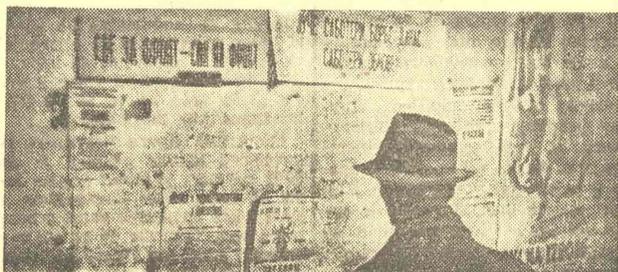
Буљи прско! наочара стари газда, на тренут се стреса, затим се исправља горд и висок, наличи на дива, гусара, хајдука и тек рече: — Нема, одоше срећна времена, нема „оне“ трговине, слободне, драге...

На столу сјаја грејалица од 900 вата, а иза ње шћујурени стоје „Урирни“ пакетићи.

Влад. ПАСКАЉЕВИЋ

Скинимо неактуелне пароле и транспаренте

Плакат „Све за фронт — сви на фронт“ на степеништу Управе Држ. монопола у Кн. Михајловој улици

Један врло важан и ефикасан начин учествовања са конкретним задацима који стоје пред широким радним масама су пароле. У паролма су кондензовани најважнији проблеми за чије решање је потребно учешће широким народним маса.

Тек су пароле, на пример у времену када се фронт налазио у Срему и када је велики део наше домовине стварао под јарком фашизма, постојале те да сва да раде за фронт и да иду на фронт. После коначног војног слома окупатора и после ослобођења целе наше земље, приступило се хитној изградњи и востао је период обнова. Нове пароле постојале су тада и старо и младо да рад за обнову. Када се на изборима требало озакоњити оно што је у току четворогодишње борбе стечено, пароле су постојале све на побољра. И тако треба да буде увек. Пароле треба да носе конкретне најактуелније задатке, да предлажу.

Међутим, многи другови то нису схватили. Још се и данас могу наћи пароле које су одавно престале да буду актуелне. До данас се нико није сетно да скине паролу: Све за фронт

— Сви на фронт, која сигурно већ није од годлуна дана стоји на степеништу Управе монопола. Одмах поред ње, да би било интересантније, налазила се паролма која је равно годлуна дана касније нашла: Јуче саботери борбе — данас саботери обнова. Ова друга је и данас актуелна, али за ову праву се то не би шуком случају могао рећи.

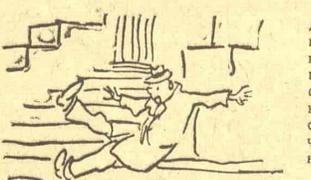
Слично стоји ствар и са транспарентима. Многи транспаренти стоје недељама и месецима а да се нико не сети да их скине ма да су одавно постали неактуелни.

Карактеристичан пример је транспарент на Бајловој пајаци. Ко зна колико дуго он тамо висит. Ветар га је већ уполо поцепало и тиме немогуће поправити штету, нарочито данас када плаћте нема у довољним количинама и када се апелује да се чини што већа штета у материјалу. А то плаћто би могло да се искористи и за други пут. Сад се поставља само питање ко је надлежан да га скине: кошава или одговорни другови дотичног рејона.

С. МИХАЈЛОВИЋ

Како извршују дужности кућевласници и настојници

Када имамо колики труд улаже Иницијативни одбор на организовању екипа кућевласници и настојници. Одговор је кратак: Ништа!

Нема дана откако је наступила поделба а да не видимо како проваљани падају на плочницима који ни једанпут нису очишћени ни посути песком или пепелом. Не може се помислити да постоји једна кућа у Београду у којој нема пепела, али зато постоје несавесни кућевласници и настојници који очекују да их народне власти појединачно позивају на извршење дужности.

Крајње је време да наше народне власти почну да кажњавају оне који не испуњавају издата наређења. Нека се сви они који крше издате наређења науче да извршују своје дужности према заједници.

Службеник станбеног отсека на терену...

Станбени сам проверач Грачаничке, Париске, Јованове и Гимске улице. Са чиме се све срећем на својој дужности рећи ће следећи редови:

— Ј зар дан, госпођо, ја сам

из Станбеног отсека. — Већ сте пети ове недеље. Код нас је све пуно а сада ће ми доћи сестра и син из војске, па мужевљева мати, па братанац, па...

— Добро госпођо, да ли могу прегледати стан? — Избришите прво ноге!

— Колико вас има на списку станара? — Ово је претсобље, ово салон, ово клуб-гарнитура, ово су спаваће собе, па зинска кујна, па летња кујна, затим девојачка соба, соба за куварницу... Знате, сада немам девојку па спадох с ногу радећи.

Узимао скицу стана, распоређујем станаре према списку и у-становљујем да је грађанка дужна да један део стана уступи. — А ствари? — Објашњава, доказивања и убеђивања остају јазова. Излазим из стана и механички бришем ногу пред вратима. Мраморне плоче одвајају: „Жалићу се“.

На реду је друга улица и други број. Опет онај „пријатан“ дочек са легитимисањем на вратима и брисањем ципела. Затим се ређају собе, трпезарије, салони, девојачке собе без девојака, непопуњени спискови станара која очекују разне таште, заове, лунице и братанице.

Ниједна од тих домаћица „препуњених алтруизма“ не пита где налазе скривашта толике хиљаде демобилисаних бораца, интернираца и студената, и да ли су заиста важније њихове ствари или животи ових ратом нападених људи.

Мењају се палате и станови, грађани и грађанке и ја после завршеног рада трчим у канцеларију да прокљижим, оснажим и озаконим улазак оних који немају крова над главом у стан.

И опет повика на Станбени одсек. А код нас вичито једно те исто: једни с правом траже, а други бесправно не дају.

Живко БОШКОВИЋ
чиновник НО I рејона

ЈЕДНО ПИШЕ А ДРУГО СЕ ДЕЛИ

Још пре два месеца сам поднео Првом рејону молбу, као демобилисани борац, да ми се одобри куповина једног ланског купатла.

28 јануара сам добио то одобрење одлично бон. И док ми је на богу означено: 21 половни мушки иберингерс, дога ми је у августу изашао на снабдевање означено: 23м. купатла, деке втиски купат.

Није ми право. Док сам с једне стране задужио с једним зинским купатом, дога ћу уствари носити неки половни иберингер. Па бар да је и у легитимацији забележено исто што и на богу, било би ми много лакше. Шта стоји на путу да те тако и буде?

Жарко ПЕТРОВИЋ
штампарија
„Омладинска“

О бешању на трамвајима

Непосредно после ослобођења, у интересу отклањања несрећних случајева, донета је забрана стајања на палучници трамваја.

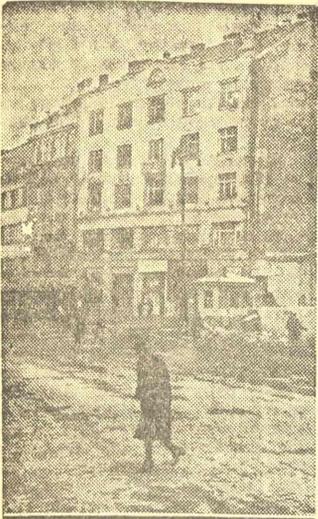
Пре неколико дана у препуни трамвај упала је група дечака. Једни су успели да се дограју до платформе, док су се други скоро висије једва успели ухватити за ручицу. Кондуктер се на ово није обазирао и трамвај је кренуо. Наплавши на прву бандеру у београдској улици, један малишан пада. Бандера му је скоро руку однела, и док он врншти, збијена група његових другова са трамваја весело му маше.

Иако овог пута није био кобан свршетак, било би потребно да се овако недисциплинована омладинска опомена путем школских органа, да родитељи о њима поведу више рачуна, а надлежни са своје стране предузму не половичне већ потпуне мере да се грађанство придржава ове забране.

Босиљка С. КОРАЋ
дописник III рејона

КОМУНАЛНИ ПРОБЛЕМИ БЕОГРАДА

Почеле су припреме за обнову станбених зграда

Четворспратна зграда на Зеленом Венту у којој би се, после знатних оправки, могло сместити више породица које су без стана

На основу Закона о обавезној оправци оштећених и довршењу започетих станбених зграда у Београду од 21 децембра 1945, при Техничком одељењу Извршног народног одбора образован је Одбор за обнову станбених зграда.

Доба мртве грађевинске сезоне искористиће се да се детаљно изврше све припреме, како би се на пролеће, чим то дозволи временске прилике, одмах отпочело са оправкама станбених зграда.

Одбор је решио да што пре прикупи податке о броју оштећених и недоконаних зграда и о природи оштећења односно завршних радова на недоконаним зградама. Власници оштећених зграда позвани су да попуне један формулар из кога ће се моћи приближно установити каква је оштећења претрпела извесна зграда, какав је материјал потребан за оправку, количина потребног материјала и приближна новчана вредност целокупног оштећења.

На основу ових података Одбор ће моћи да сазна број оштећених зграда, природу оштећења, какав је све материјал потребан за оправку, колико је таквог материјала потребно, колико ће бити потребно радне снаге, новчаних средстава итд. Закон је дао могућности оправке не само власницима оштећених зграда, него и трећим лицима која могу извесан стан оправити и из тог стана не могу бити исељена пре истека године дана након амортизације трошкова учињених за оправку.

У случају да власник сам неће да предузме оправку, учиниће то Одбор за обнову станбених зграда средствима зајма који ће у ту сврху подићи на терет власника. Отплата анuitета зајма обезбеђује се приходом од оправљених просторија.

Станбена криза у Београду је увела великог маха и рђави услови становања изазивају оправдану револт многих грађана. Одбор за обнову намерава да по извесном плану приступи овема важном задатку обнове. Ова година не може станбеној кризи потпуно отклонити. Али, она је може ублажити до тога степена, да сваки човек добије места за заслужени одмор после напорног рада.

Напори народних власти за обезбеђење поврћа Београђанима

Извршни народни одбор града Београда чини велике припреме и улаже много напора да обезбеди становницима Београда довољну количину поврћа за наступајућу сезону.

Најважније питање је набавка семена у довољним количинама. Што се тиче основног поврћа, његовог семена има довољно и код приватника из Београда који обрађују своје баште и код сељака из околних села. Семе виших биљака (карфиол, келт, итд.) набавиће Српско пољопривредно друштво које је већ отпочело са откупом по унутрашњости Србије и осталим федералним јединицама а извесне количине ће се набавити и у иностранству. Кромпир ће се набавити у Словенији а такође и у иностранству.

По питању оспособљења што већег броја расада, одржане су две конференције са баштованима који имају топле леје и ИНО им је испоручио потребне количине дасака, ексера а што се тиче стакла оно се налази у довољној количини у Панчеву али је нагли надоласак леда спречио да се потребна количина пренесе преко Дунава. У погледу тоглог ђубрета наишло се на тешкоће које ће се вероватно уклонити.

Што се тиче земљишта за обрађивање, њега има у довољним количинама. Министарство пољопривреде ФНРЈ доделило је ИНО 1/3 Панчевачког Рита а остале 2/3 узело је Министарство пољопривреде Србије.

ИНО је послао комисију која ће извршити припремне рад-

ње да одмах после тога тракторске бригаде преору земљиште да би промрзло. Поједине парцеле делиће се појединим интересима као и колективима. Услови ће бити најповољнији што је могуће. Приликом преузимања земљишта на обраду, предузималац се обавезује да ће целу парцелу посејати поврћем и на лето га продавати на београдском тржишту или државним предузећима по дневним ценама. Препоручује се да се 5-6 грађана у једине и заједнички узму на обраду једно земљиште пошто је на тај начин лакша и ефикаснија обрада.

Министарство пољопривреде Србије узело је 1381 јутро у сопствену обраду а остатак се дели приватницима под istim условима под којим и ИНО даје. Пумпе на Риту су поправљене тако да ове године неће бити штете од поплаве.

У обзир за обраду долази земљиште поред Земуна које ће се издавати под сличним условима.

Ратно Острво је пре рата било један од најважнијих снабдевача Београда поврћем. Оно је испарцелисано на парцеле од 1/2 јутра и додељује се приватним лицима која се интересују за гајење поврћа.

Земљиште на Макишу поделили су становници Чукарице и сељаци из Жаркова. Организација је ове године спроведена боље него прошле године јер се располаже са више искуства. Али сви ови, заиста лепо планирани, неће уродити плодом ако приватна иницијатива не да све

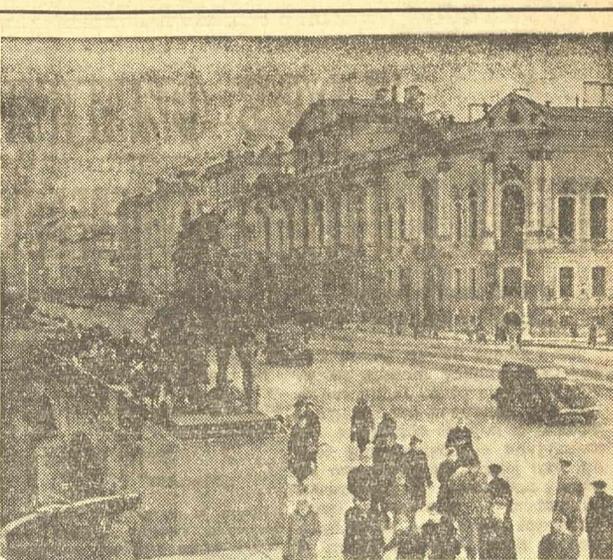
од себе. Бадава се испарцелише земљиште ако број оних који се пријаве за обраду не буде толики да се свака стопа ових земљишта обради.

Услови за обраду су врло повољни и пожељно би било да се спроведе агитација да се што већи број појединаца, а нарочито колектива јави и узме земљу на обраду. Она земљишта која су прошле године узета у закуп а уговор није обновљен биће такође додељена новим интересима. Деоба земљишта се врши у ИНО у Доситијевој ул. 21.

Осим горе наведених земљишта ИНО је добио и неколико великих имања у Војводини од којих свако има по неколико стотина јутара. Радна снага на тим имањима биће заробљеници Немци. Како наших стручњака и руководилаца нема у довољном броју потребно је да се што пре пријаве сви они који имају извесно стручно знање а који желе да оду на та имања.

Поврће ће се добављати и из Мачве. Једна дереглија од 16 вагона је већ оспособљена а још једна се оправља. Исто тако ће се добављати и из Пожаревца.

Као што се види напори ИНО и осталих народних власти су огромни. Потребно је само да се приватници и колективи заинтересују за обраду земљишта, да се што пре јаве и узму земљу и тада се може са сигурношћу тврдити да ће овог лета становници Београда имати довољно поврћа и то по приступачним ценама. Од какве је то важности данас, када меса и остале хране нема у довољним количинама, није потребно ни говорити.

Лењинград: Невски проспект

★ ЖИВОТ И РАД У СССР ★

Лењинградска Библиотека Звукова

Фонотека у Лењинграду почела се развијати у систему државне Академије уметности и наука још пре десет година. Ту се могли наћи забележени говори Лењина, извештај Стаљина, гласови Максима Горкога и Александра Блока, Лава Толстоја, Владимира Мајаковског и Сергеја Јесењина, чувених мајстора дијекције — уметника Василија Качалова и Јекатерине Корчагине-Александровске, Јурја Јурјева и Сандра Моиси. Били су начињени фонографи читавих претстава приказиваних у Лењинградском драмском позоришту Пушкина, бившем Александринском, у Московском Художественном Академском позоришту. Затим је фонотека била предана Лењинградском државном конзерваторијуму, нагло се повећавала и попуњавала у погледу музичког репертоара. Сада Лењинградска „Библиотека Звукова“ броји до десет хиљада дела — готово сву светску музику — симфоничку, инструменталну и вокалну. У том броју се налази и чувен енглески грамофонски циклус „Две хиљаде година музике“, и композиције Баха, Бетовена, Вагнера, Грига, Бизеа, Вердија, Листа, Паганинија — у извођењу Ота Клемперера и Леополда Стоковског, Артура Токаганинија и Егона Петри.

Истраживач Истока Василије Бескровни скупио је збирку плоча са композицијама Листа и Шопена. Радница фабрике „Лењин“ Јелена Старикова набавила је словенске игре од Ђоржана, песме народног хора „Пјатнишки“, плоче Украјинске капеле бандуриста, грузинске хорова, белоруски квартет цимбалиста.

У Музеју херојске одбране Лењинграда, у једној витрини брижљиво се чува — књига Николаја Островског „Како се калио челик“, која је прошла кроз небројено руку, и напрасла плоча са песмом Соловјева-Седова „Остај здраво мили граде“, — то су били пријатељи и сапутници једног одреда балтичких морнара у дане херојске одбране за време блокаде. А у фонотеци Лењинградског радиокомитета постоји плоча са забележеном Петом симфонијом Чајковског, извођеном у зиму 1941-42 године.

У сечању васкрсаво града за време опсаде. У становама стезе стотине живота. Али увече, из хладне, незагрејане дворане филхармоније лебде кроз етер свечани звуци симфоније. Они су јављали целом свету да град живи и бори се.

Занимљиве су плоче са испита студената Конзерваторијума. Ту је глас Јефрема Флакса, још док је био студент друге године, затим је прибележен његов дијалогски рад, а позније и његов репертоар као уметника Лењинградске филхармоније. Одуховљено звучи баритон Леонид Аљексјева, као студента треће године. Он више није међу својима — погинуо је у редовима добровољаца народне војске, која је устала да брани Лењинград и борила се за Отаџбину.

Истраживач Истока Василије Бескровни скупио је збирку плоча са композицијама Листа и Шопена. Радница фабрике „Лењин“ Јелена Старикова набавила је словенске игре од Ђоржана, песме народног хора „Пјатнишки“, плоче Украјинске капеле бандуриста, грузинске хорова, белоруски квартет цимбалиста.

Занимљиве су плоче са испита студената Конзерваторијума. Ту је глас Јефрема Флакса, још док је био студент друге године, затим је прибележен његов дијалогски рад, а позније и његов репертоар као уметника Лењинградске филхармоније. Одуховљено звучи баритон Леонид Аљексјева, као студента треће године. Он више није међу својима — погинуо је у редовима добровољаца народне војске, која је устала да брани Лењинград и борила се за Отаџбину.

Пуне су полице и фијоке у-

ВЛАДИМИР ШЕВЧЕНКО

На који начин народне власти помажу исхрану омладине

Због оскудице у животним намирницама њиховз расподела треба да буде таква да првенствено дођу до оних који су највише ангажовани у обнову земље. Имајући то у виду, народне власти су издале више врста потрошачких карата: К, Г, Р-1, Р-2, Д-1 и Д-2.

Средства којима се располаже још увек нису толика да би се њима могле покрити све потребе народа. Тако, на пример, омладина већ после свршетка седме године па све док се не запосли, не прима никакво допунско следовање, иако се она несекторно залаже у свим општекорисним акцијама, и својим радом је небројено пута помогла и властима и народу.

Ипак, то не значи да су власти заземариле исхрану омладине и да о њој не воде рачуна. Доказ су за то милиони динара који су вотирани за ђачке кухиње при основним школама и гимназијама, за студентске мензеве, за шегртске и друге омла-

динске домове. Они омладинци који су ван родитељске куће, или у родитељској кући не могу да добију довољну храну, наћи ће у овим кухињама приличну и довољно јаку исхрану. Народне власти не располажу толиким средствима да би могле побољшати и исхрану деце богатих родитеља. А када, већ нема за све довољно, онда је и правично и правилно да се помогне првенствено онима чија је исхрана најслабија, а којима је такође потребно да расту и да се развијају. То су деца радника, сиромашних сељака и занатлија који налазе помоћ у исхрани у ђачким, студентским, шегртским и другим мензима.

Ни мензеве нису још на оној висини на којој би требало да буду. Оне данас још не могу да задовоље све оне којима је потребна снажна и здрава исхрана; али, то је најправилнији пут којим ће намирнице долазити до оних омладинаца којима су доста најпотребније.

Опет о киосцима и њиховој роби

Киоск на Терезијама

Врло често се дешава да поједине малопродавнице дувања немају све оне артикле којима треба да се снабдевоју у свако доба. Ако тражите цигарете, дувања, шибнице добићете их у век. Али, ако затражите поштанске марке, допонице итд., врло често добијате кратак одговор: „Нема“, или „Распродао!“ Ова појава захватила је такве размере да грађани морају да обиђу неколико продавница да би купили једну поштанску марку. Зашто је то тако? Одговора овема није тешко наћи.

Дуван и прерађевине се боље продају и зарада је већа (5%). Многи малопродавци зараде у току месеца и до 20.000 динара само на продаји цигарета, дувања, цигар-папира и шибница. Поштанске вредности мање се траже а и зарада је мања (2%). Малопродавци, жељени што веће зараде, гледају у својом киоску само средство за богаћење, а не и установу која треба да послужи најширим слојевима народа, и сматрају да је штета улагати новац у поштанске марке и остале ствари које доносе свега два процента зараде, када се на дувану зарађује пет процената а и потражња је већа. И зато они не држе марке, ма да су се обавезали приликом добијања дозволе за држање малопродавнице, да ће увек имати за складиштење све потребне артикле.

И још нешто. И поред тога што је већ више од годину дана прошло откако је Београд ослобођен, многи киосци стоје и дан данас демолирани и претстављају право ругло града. Додуше за оправку киоска надлежно је Техничко одељење ИНО Београда, које за сада нема могућности да их оправки. Али, зато су малопродавци могли бар нешто мало да учине, да колико-толико дотерају изглед киоска. Мало малтера, креча, и то би било довољно. Међутим, многе од њих мрзи чак и да почисте снег и ђубре које се скупља око киоска.

Кратке комуналне вести

У списку одлуке Извршног народног одбора број 20/46 цела тремајскаким претплатним картон картама са тридесет возних смештаја је од 75 на 80 динара, с тим да смештаје важи од 6 јануара 1946 године.

Претседништво народне владе Србије донело је одлуку:

- 1) Да Земалска управа народних добара Србије одмах преда Народном одбору града Београда: а) све објекте којима управља Одбор за рекреативне у Београду; б) читав управни апарат Одбора за рекреативне у Београду;
- 2) Да Земалска управа народних добара Србије и Министарство индустрије Србије предају Извршном народном одбору града Београда све рудне, металне, радничке и сличне објекте;
- 3) Све објекте који нису под управом Одбора за рекреативне преузме Извршни народни одбор града Београда комисијом.

За сва лица, којима је рок плаћања обнове турнуса за гробницу истекао у времену од 1 јануара 1941 године до закључно 31 децембра 1945 године, а која поднесу молбу за одлагање плаћања најдаље до 15 фебруара 1946 године, одложнице се плаћање до 1 августа 1946 године, до кога рока имају у потпуности намирити своја дуговања.

Све оне гробнице за које се не поднесе молбе за одлагање плаћања или пак дужне износе у целини не исплате најдаље до 1 августа 1946 године, уступити се другим лицима.

Одељењу за здравствено старање Извршни народни одбор града Београда одобрио је износ од 300.000 динара да набави и издели извесну количину рибањег уља здравствено најугроженијој деци, уз накнаду режиских трошкова.

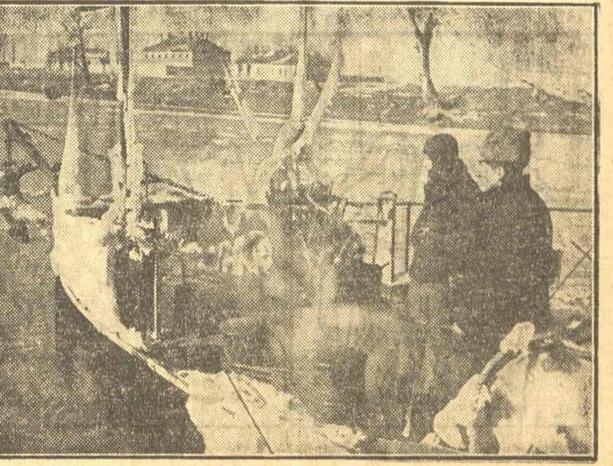
У већи молбе које је Централно удружење студената технике Универзитета у Београду упутило Извршном народном одбору, Извршни народни одбор је препоручио Градској народној штедионици да му олобри зајам у износу од 100.000 динара ради штампања стручних књига за студенте Техничког факултета у Београду.

Трговина испод тезе

— Где си купио тај лук?
— Код Пере сајнице. А ти тај кромпир?
— Код Јоце, галантеристе!

Београдске слике

Јануар на Сави

КРОЗ СИНДИКАТЕ

ИЗБОРИ РАДНИЧКИХ ПОВЕРЕНИКА

У фабрици авиона „Змај“ у Земуну

Ни изблиза избори радничких повереника нису личили на изборе од пре рата. Јединство за којим је радничка класа одувек тежила и које је остварила захваљујући ослободилачкој борби, још једном се испољило на овим изборима. „Јединствени синдикати — јединствена кандидатска листа!“ — то је била парола свих радника. Листа је благовремено била објављена и друга се није појављивала, иако Закон за то оставља широке могућности. Зато је на дан избора листа примљена аklamацијом. Сви радници изражавали су задовољство што су за поверенике изабрани најбољи другови: Беклић Јосип, механичар, Мишкелић Миливој, фрезер, Костаћ Владета, књижев, Горјанац Матија, столар, Опачек Виктор, монтер и Момчиловић Никола, помоћни радник. Изабрани повереници и њихови намештеници показали су да не жале труда када је у питању обнова и изградња земље, показали су да интерес заједнице стављају изнад свих личних тренутних интереса, за којима би се несвесни радници могли да предаду.

После избора упућен је телеграм маршалу Титу, у коме радници и намештеници фабрике поздрављају свога Маршала и обавезују се да ће делом доказати љубав и оданост својој нашој држави.

У Бродарској и багерској радној заједници

На дан 26 Јануара 1946 год. одржани су избори за радничке поверенике у Бродарској и багерској радној заједници у присуству свих другова радника и намештеница. Претседник изборне комисије друг Тратник прочитао је законски Изборне комисије у ком се констатује, да је истакнуто само једна листа, коју је предложио Управна подружница, и да су предложени другови с те листе изабрани за радничке поверенике и то: Јанковић Љубомир, стругар, Оташевић Лека, ковач и Станковић Љубиша чиновник, а Грбић Јован, машинбравар, Јукић Петар, стругар и Светлић Франьо, машинбравар за њихове заменике. Затим је претседник изборне комисије позвао изабране другове, да у своје раду одговоре поверењу које им је дато и да помоћу свих другова из колектива уложе максимум напора за постизање што бољег успеха у раду.

Друг Јанковић у име изабраних другова захвалио се на датом поверењу и позвао све другове да у општем и заједничком напору радничке класе, овај колектив не заостаје, већ да буде као и до сада увек међу првима. Он је истакао и јединство воље радника, изражено у истинској само једне листе која је примљена једнодушно.

Дописник Тратник ВЛАДИМИР машин-бравар

У Савезном министарству финансија

27 овог месеца завршен је избор радничких повереника и њихових заменика у Савезном министарству финансија. Сви службеници Министарства били су претходно упознати са Законом о избору радничких повереника и са начином избора. За целу подружницу Министарства предложено је укупно 12 повереника и 12 заменика и те на разних одељења одговарајућем броју службеника. У сваком одељењу водило се рачуна о томе да предложени кандидат буде овај који је и до сада одговарао најбоље својим радним обавезама. Пошто друга листа није уопште истакнута, на дан избора имало је само да се изврши формално проглашење предложених кандидата.

Пре избора претседник изборне комисије у свом говору подвукао је да се први пут у историји у државним предузећима врше слободни избори радничких повереника, а после избора узео је реч у име изабраних повереника друг Микодраг Велић. Он је говорио о дужности повереника, подвлачећи да повереницима интерес радних маса мора да буде изнад свих личних интереса. Зато је позвао своје другове да помогну у раду на унапређењу производње и искористивању свих про-

изводних могућности, а нарочито да раде на стварању новог духа у чиновничком апарату и на искорењивању свих бирократских навика наслеђених из прошлости.

На крају конференције предложено је да се упути телеграм маршалу Титу, што је једнодушно прихваћено.

У фабрици обуће „Мињон“

Пошто је на изборној конференцији претседник изборног одбора истакао значај избора радничких повереника и подвукао важност њихове улоге у обнови земље, прочитана је листа повереника и заменика, која је једногласно и у складу примљена. Јединство радничке класе, и поверење које радници и намештеници имају у своје синдикате дошло је и овде до пуног изражаја.

После избора, испред изабрана четрнаест повереника, узео је реч друг Миле Томовић. Он се захвалио друговима на укључивању поверењу и обећао да ће повереници дати све од себе како би се рад у предузећу боље развијао, а кроз то и положај радника побољшавао. А да би се у томе што више успело, изабрани повереник повећао је све раднике да помогну у извршењу задатака, пошто ће се само заједничком напорима и сарадњом радника и повереника створити услови за срећнији живот радног народа. Овај позив свога повереника радници су бурно похваљивали и обећали да ће се залажити да производни план у предузећу буде на време завршен.

Д. В.

Пример за углед синдикалним подружницама

Приликом продаје улазница за дочек Нове године, који је приредила Синдикална подружница Поштанске штедионице, нестало је улазница државног издања и у недостатку истих Подружница је продавала улазнице за које је платила државну таксу. Свесна своје дужности, и као будни чувар реализовања државних прихода наше народне државе, она је после приредбе положила државној каси проценат продатих улазница. Код полагања истога, Подружница је била похваљена за правилно схватање дужности, јер је то био јединствен случај у финансиској пракси да један порески обвезник, не контролисан од државних органа, сам полаже проценат од приредбе који припада држави.

Нека овај јединствени случај поменуте Синдикалне подружнице и њених свесних чланова буде пример за углед осталим синдикалним подружницама у погледу схватања њихових дужности.

С. Д.

Матија Луковњак пребаčio је норму за 830 на сто

Друг Матија Луковњак, швајцар фабрике НЕСТОР, повећао је капацитет свога рада на швајцарској редукционској вентили на тај начин што загрева три вентила одједном и том приликом је премашио норму за 610%, т.ј. требало му је за швајцарског вентила 40 сек. Међутим Матија Луковњак се није задржао на томе. Он је дуго планирао и размисљао како би још више повећао своју продуктивност у раду и организовао је шест омладинаца који су припремали вентиле за обраду и на тај начин је успео да снизи

потребно време за швајцарског вентила на 25 секунди и тиме је повећао норму за 830%. И омладинци који су били придодати на рад Луковњаку, уложили су све од себе. Нарочито је потребно похвалити међу њима Драгана Букановића и Бранислава Добрића.

Али ови и други такмичари фабрике НЕСТОР не задржавају се само на усавршавању свог рада. Они редовно после рада одлазе у свој дом и тамо се и културно изграђују.

Милош ПОПОВИЋ дописник фабрике НЕСТОР

Радници и намештеници Петог рејона радили су за Комунистичку партију

Радници фабрике „Пролетер“, који су осетили шта значи Партија у тренуцима највеће опасности у старој Југославији, кад је приликом једног штрајка она приложима на целе земље помагала раднике за све време прекида рада који је настало у борби са нескрупулозним и противнародним послодавцима. У Петом рејону први су одлучили да раде за њу и посвете јој за сада бар један дан. Тога дана израдили су за 17.433 динара више робе него обично и тај вишак иде у корист Партије. Исто тако у фабрици прецизних апарата „Нестор“ и „Микроин“ такмичари су се у раду и сми су овог дана када су израдили за Партију премоштили одређену норму.

У фабрици обуће „Змај“ радио је 120 радника, а у штампарији „Пергамин“ 63 радника. Они су укупно дали 544 часа што значи да су поклонили Партији 5800 динара. У одељењу за ке-

се исте штампарије, омладинка Миља Јефтић је направила за 6 часова 5000 кеса место за осам колико јој је пре требало. Радници Беометала су дали све од себе да својој драгој Партији што више поклоне. Текстилна фабрика „Моравијас“ са 92 радника дала је 736 часова са 10.002 динара. Исто тако у предузећу ИНО „Пионер“ 500 радника поствило је један дан Комунистичкој партији. Такмичење је прешло и на установе. Службеници народних одбора који су радили у суботу и недељу дали су укупно 169,5 радних часова више. Новчани ефекат је 8240 динара. Њихови другови из Народном ороског суда дали су 3866 динара.

И тако се уочи годишњице смрти великог Лењина радници и намештеници реалних фабрика, предузећа и установа Петог рејона достојно одужали великом вођи свих радника света и својој драгој партији.

С. В.

Из Шегртског дома на Дедињу

Поред свог редовног рада у Аутокоманди, млади занатски ученици на Доњој Дедињи, организују недељна добровољна радна група која се укључују у такмичење које омладинка спроводи.

Раном јутром ученици су пошлн на радниште. Прати их звук хармонике... Сваки с нестрпљивом очекује час када ће се прихвати посао. Гордо звучи омладинска радна песма... Овога пута радило се на скупљању аутомобилских делова који су расути по Сеоњаку.

После кратког говора руководиоца омладинци, организовани по петоркама, приступили скупљању. Уз смех и шалу фабричка се отпатни којима ће се по фабрикама и радницима надокнадити недостатак силовина. Стари радници пролазе, вагледају их и смешљају се... Делови су скупљени пре предви-

ђеног рока, а омладинци, сипови војних борца, враћају се кући, задовољни што настављају дело својих родитеља, што својим трудом подижу своју државу.

Душан А. ПАВЛИЧЕВ дописник насеља „Дедиње“

Они за идуће вучење

У току Јануара кажњено је у Београду 647 шпекуланата

— Извукосмо се за ово вучење. Од нас толиких свега је шест стотина четрдесет седам кажњено!

ОМЛАДИНЦИ НАМ ПИШУ...

Завет омладине Средњотехничке школе

Ученици СТШ поведени примером својих старијих другова, који су некада у бившој Југославији били пример напредне омладине, настављају њихов рад. Речи нашег вољеног маршала Тита из његовог последњег говора почетком 1946 године, дочекане су са великим одушевљењем. Помоћ нашој земљи је преко потребна. Зато и ми ученици СТШ свесни смо шта очекује од нас наша држава и наш народ и дајемо реч да ћемо својом, самопрегорно радити за њену обнову. У вези са тим 26 овог месеца састали смо се на свечаној конференцији где смо донели следећу резолуцију:

1. — Уложимо све своје снаге, уз сарадњу наших наставника да што пре савладамо градиво које нам је потребно да би постали добри техничари. Путем колективних часова потрудићемо се да средња оцена буде три.

2. — Васпитаћемо се у духу народне омладине и чуваћемо нашу народну школу од свих профашистичких елемената.

3. — Преко економског сектора обезбедићемо исхрану нашим сиромашним друговима и набавићемо им потребну обућу и одећу.

4. — Основаћемо библиотеку у Шегртском дому који је под нашим старатељством и снабдећемо је потребним књигама, шегрте потребним писаћим прибором и организоваћемо стручна предавања.

5. — Да би помогли нашим народним властима, организоваћемо технички радни батаљон који ће обухватити 80% свих ученика и који има да изврши следеће задатке: за време 15-дневног распуста израдиће 100 столова и 100 столица и поправити намештај у ђачкој менизи у Бајоновој пивари. Ученици који неће учествовати у овим радовима, радиће на Панчевачком мосту, помагати народним властима, а касније радиће на изградњи ђачког купатила на Дунаву. Исто тако у току целе године радни батаљон ће радиће на обнови школских зграда. Радни батаљон се обавезује да ће до трећег конгреса УСАОЈ-а дати 30.000 радних часова.

М. ЈАЦКОВИЋ, ученик I-3 СТШ

НАГРАЂЕНИ ОМЛАДИНЦИ У ДРЖАВНОЈ КОМИСИЈИ ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ

Омладинка Државне комисије свесна је задатка који су пред њу постављени и са несобицијним радом и пожртвовањем испуњава га. За такав рад, у ком није било одређеног радног времена, за свесност и продуктивност у раду, синдикална подружница ове установе одлучила је да оред похвале предложи за награду следеће омладинце и омладинке са наградом од 300 до 1000

Рад АФЖ-а Седмог рејона

У прошли петак одржана је у Дому културе на Сењаку конференција АФЖ VII рејона, којој је присуствовао велики број жена из свих рејонских насеља. Први реферат који је обухватио досадашњи рад АФЖ овог рејона прочитала је Ружица Младеновић. Из реферата се видело да су се антифашистичке бројне одзвале у свим акцијама које су до сада вођене у VII рејону.

Други реферат дала је Милева Пљанојевић - Лула, која је подвукла будуће основне задатке читаве организације, а нарочито конкретне задатке Антифашистичког фронта жена у VII рејону. Истакла је да највише пажње треба жену да посвете питању патроната и збрињавању дечјих домова. Исто тако треба да се активније залаже у раду народних власти кроз поједине савете и да се живље заинтересују за све проблеме народних власти; треба да се више ангажују у производњи и предузећима и установама у рејону, како би што више допринеле обнови земље. Потреба културног и политичког уздицања жене нарочито је подвуцена у реферату другарице Пљанојевић, а истовремено указано је на потребу упорне и истрајне борбе против неписмености, на тај начин што ће се у том раду пружити пуна помоћ народним властима, како би се до 1 маја неписменост међу женама VII рејона свела на минимум.

После дискусије у којој су изнета запажања из рада и стечена искуства, и у којој су прихваћени постављени задаци, говорила је Милеса Продановић, секретар Градског АФЖ.

Јовица ТРАКОВИЋ дописник VII рејона

Рад АФЖ-а Четвртог рејона

АФЖ Четвртог насеља прикмо се патроната над Домом занатске омладине у улици Александра Стамболиског, у коме живе 82 ученика.

Да би живот у Дому учинио што бољим, упркос оскудним средствима жене су за Дом урадиле оно што је било најбитније: опрале и окриле робе, помогле у погледу одеће и обуће, опрале сламирнице, набавиле постелину за амбуланту, а исто тако постарале се да се што пре истамирају лећи по собама.

Биле су потребне учинити још много ствари за наше младе радничке ученике, али је главно да су жене овог насеља израдиле своју пуну спремност да помогну рад на снабдевању дома свим могућим средствима. Нов задатак поставио се доласком у Дом 20 децембарских омладинца. Њима треба обезбедити обућу, одећу, постелину и храну. Сав терет обнове не може преузети сама држава, нема довољно финансијских могућности и зато је АФЖ насеља прикмо на себе да сав вишак који жене буду прилагале преко основног динара за АФЖ употребе у сарку побољшања животних услова у Дому.

Жене Четвртог насеља схватиле су да је њихова прва дужност да пруже прави један одгој и пуну заштиту радничкој омладини — будућим младим стручњацима од најег осирошавања алијас познате наше привреде и побољшање нашег заједничког живота.

Златана КОЈИЋ дописник Четвртог насеља Четвртог рејона

За борбу против црне берзе

Становници Охрадске улице одржали су ових дана конференцију на којој су дискутовали како да се боре против црне берзе и против антифашистичког рада у улици.

Пошто је претседник изборног одбора позвао грађане да доследно спроводе борбу против скупље и црне берзе, што треба само да иде у корист радног света који у улици стањује, — грађани су се сложили да уиљу што ефикасније спровођења мера против црне берзе треба на видним местима истаћи асоцијативне намирнице. На тај начин грађани би тачно били обавештени о истини прописаних цена, па би се лакше избегле грешке из необавештености. После тога присутни су израдили спремност да пријаве све случајеве прекршаја Уредбе о ценама и да заједнички траже најстрожије казне за све преступнике.

Дес. П. АЛЕКСИЋ дописник Четвртог рејона

Како се добија лекарско уверење

— Донесите бланкет из Лекарског коморе

— Ми не издајемо, него у Кнегиње Персиде

— Извините, немам ситнице.

— Закаснили сте, подне

— Треба још таксена марка од 20 динара

— Молим ново уверење: спадох с ногу.

НЕКОЛИКО НАПОМЕНА уз рејонски културни живот

Случај с гостовањем културно-просветне групе „Максим Горки“ у Великој Плани само је детаљ у читавом том, прилично развијеном, али површном културном животу који се одвија по рејону Београда. Он, нажалост, убедљиво говори о томе како је културном шарлатанству и културним шарлатанима пошло за руком да ту и тамо промакну испод контроле Градског културног одбора, како су успели да „подвале“ својом „добронамерношћу“ и „вишим циљевима“ — иако ти њихови „виши циљеви“ нису одмакли од карактеристичне благајничке изјаве „да њима у Београду само на једном матицеу падне по 10—11 хиљада динара!“. Вероватно, велики непосвећени чланова поменутих група не може се приписати овој културној скандалу, али на руководећим ове групе у сваком случају пада тешка одговорност за овакав поступак. И свако је о ово поучан пример и за Градски културни одбор, и за све културно-просветне групе које постоје у Београду, и не само у Београду.

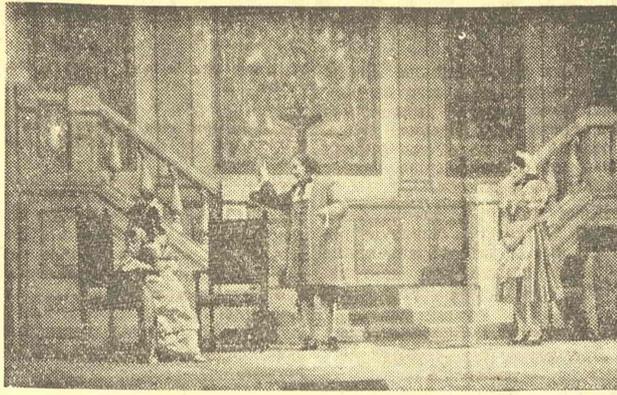
Но то је детаљ.

Културни живот рејона у последње време очигледно проживљава извесну кризу, застој, тапкање у месту. После несумњивог полета и успона којег је било непосредно иза рата, данас је тај живот спорадичан и неинтензиван. — Показује очите тенденције запарљивања и свођења на пуку импровизацију, јевтиноћу, површност, на опадање. Узмимо само неке примере. Ето, у току прошле недеље биле су само једне једине усмене новине, и то у Четвртој рејону — иако Градски културни одбор инсистира на њима и ма да су се оне показале углавном као добре и корисне. Или, рецимо, рад народних универзитета. Ту је било свакојаких пропуста и грешака, причало се свашта и о свачему, говорили су и квалификовани и неквалификовани. — Уопште као да се телом — такав се закључак намеће — да истера што већи број предавања и да се тако и на тај начин покаже активност народних универзитета. И кад је Градски културни одбор покушао да унесе реда и плана у избору тема и предавача, кад је, на пример, преко Друштва за културну сарадњу са СССР ангажовао низ солидних предавача са интересантним темама, препустивши саму технику извођења појединим рејонским културним одборима — читава ствар је углавном легла и у целини подбацила. Рејонски културни одбори нису, изгледа, уложили ни најмања напор око организације предавања. — Зашто, због чега? Зар је недостајала иницијатива? Зар је било немогуће?

Или, например, одажење појединих културно-просветних екипа у околину Београда. Колико их је досад пошло, шта су пружили народу који је жељан културног живљења, жељан науке, а који бар засада нема прилике да живи пуним културним животом каквим треба да живи.

Време је, заиста, да се озбиљније и одговорније схвати сав тај рејонски културно-просветни живот и да се поведе немилосрдна борба против сваког шарлатанства и профитерско-шпекулативног духа у нашем културном животу. Да се упоредо с његовим разрађивањем приступи и његовом продубљивању и квалитетном побољшавању — као што има појава тамо где су поједини културни одбори и групе схватили озбиљније своју дужност и с далеко више одговорности приступили на посао. Рејонски културно-просветни одбори, односно управе културних домова морају разумети да са првом забавом организовања културног живота у оквиру свога рејона само упропашћују и унакажују читаву ствар. Данас су такве околности у којима се не може више радити старом прамком јер нове прилике захтевају и нове методе рада, јаче и одушевљеније залагање за правилан и интензиван просветни и културни живот рејона — с пуним осећањем одговорности. Хоћемо праву културу а не њен дериват, хоћемо солидан културно-просветни живот а не импровизацију, не муцање.

Д. К.

Маријана (Нада Бркић), Клеант (Божидар Дрић) и Дорина (Бранка Андоновић) у 1 чину Молиеровог „Тартифа“

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ

Премијера „Тартифа“

Позоришта оних држава, преко којих је ратна олуја прешла пуном свирепости, машла су се, сасвим природно, у поретком изградњавању репертоара пред ваљаним великом замаха и сложености. Нарочито су крупни ти задаци у земљама, које су, као Југославија, доживеле један суштински, неизмерно дубок и духом новог, снажног живота испуњен преображај. У односу на позориште и његове задатке ту се намеће питање остваривања једног доброг, озбиљног репертоара, кроз који ће се тај преображај тумачити и уметнички обликовати. Реч је првенствено о новим и појединим делима, али дошло је и оних старих комадица, који по недовољном свом тематском востроју и обради или по извесним својим садржајима треба да сачувају тај репертоарски темат.

Хове још продубљенији израз пакости, лицемерства, божјаштва, облапорности пред оних што имају Тартифа. Фран Новаковић (Лојал) и Марица Поповић (Дорина) прожели су се исто тако духом и стилем својих улога. Остали извођачи колебали су се добрим делом између уобичајеног изговарања текста и изговарања стихованог текста (звучни стихови превода Андре Милићевића), са њима или више успеха тражили право решење.

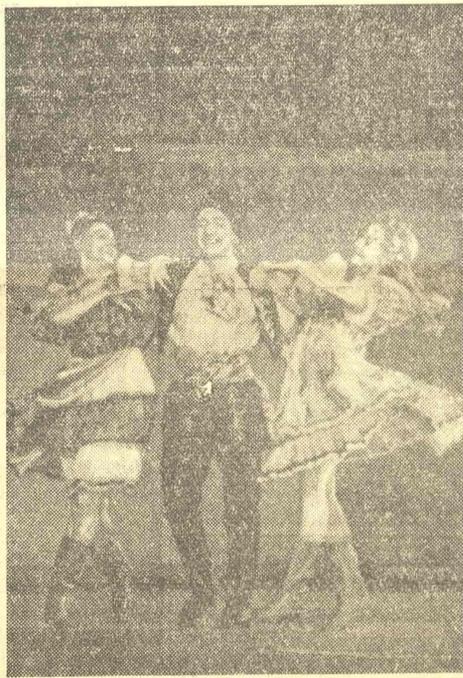
Сценографски и костимски лепо опремљен (сценограф Владимир Загородњук, костими Милица Бабић - Јовановић), Молиеров Тартиф биће на репертоару интересантан и због приличног броја предвиђених алтернација у главним улогама.

Зх.

Београђани су одушевљено дочекали Државни ансамбл народних шара СССР

Чланица Државног ансамбла народних шара СССР даје аутограм омиљани која је дочекала совјетске уметнике

Група уметника из Ансамбла изводи словачку полку под руководством лауреата Стаљинове награде Игора Мојсејева

Култура

(Истарским куририма)

У гомилу крва као иртва твјела леже по бараца уморни курири. Дрхлу, у сну шапљу: тјишна! тјишна! и око им често кроз сан у мрак вјри.

Путују и тако врпоље се и грче и прелазе пруге и цесте и страже, угнију се смрти, што вреба, и трче и низ старе путе нове стазе траже.

За њих нису вола бодани казали, за њих нису брда бодана и пуста, у сваком селу већ су једном стаји, њима поздрав врате и најврва уста.

За њиховим трагом често сивјеле кугле, један више није, али други сљеди, ко путоказ блиста крв на стази нијема. Они тако знају: за њих смрти нема!

(У брдима Истре 1945) **Зденко ШТАМБУК**

У среду 30 овог месеца допутовао је у Београд Државни ансамбл народних шара СССР. Сваки долазак уметника из братског Совјетског Савеза, претостава за нас крупан догађај. Али овај дан нам је утолмо дражи што се сада у нашој средини налазе не само уметници високог квалитета, већ и борци за праву народну уметност. „Млади колектив“, како је назвао руководилац ансамбла Игор Мојсејева, за време тешких година Отаџбинског рата није заостао ни пред највећим тешкоћама и увек је своју племениту уметност пружао борцима Првене армије на фронту и неуморним радницима поседање. Чланови ансамбла пролазили су кроз пустињу Гоби, а ното тако били су у пределима где се море леда.

Наши уметници, културни радници и љубитељи уметности треба да се уче на примеру овог ансамбла правих народних уметника, какве је желео Ленин, и да имају стално пред очима да је једина уметност која данас може да црети, уметност за народа, а за народ.

Зато мићемо члановима Државног ансамбла народних шара СССР: Добро нам дошли!

Честитка

У Београду је изашао први број „Наше књижевности“ а у Новом Саду „Летопис Матице српске“ навршава сто двадест година

— Благо теби, ти си се родила у слободи, а ја сам сто двадесет година на њу чекао!

МАЛЕ КУЛТУРНЕ ВЕСТИ

РАДНИЦИ „БЕОМЕТАЛА“ РАДЕ НА СВОМ КУЛТУРНОМ УЗДИЗАЊУ

Поред тога што се залажу у производњи и што су допринели да се производни план успешно изврши, радници „Беометала“ залажу се и у раду на ове просвећивању и политичком изградњавању. У основаним читалачким групама они редовно прорађују актуелне чланке из новина и часописа, а постепено почињу се и са такмичењем у појединачним читањима књига и брошура.

Исто тако ради се на оубијању неписмености у редовним радника и до сада су курс за неписмене похађале три другарице. Све оне показале су врло добар успех и велико интересовање; за који дан моћи ће самостално да пишу.

Поред објављеног поведених је акција за припремање напет културно-просветног друштва „Радник“, како би се у саједничком раду са осталим радницима овога краја, развио интерес за рад на културном пољу вод остваривања нашег предузећа. Радницима оградње између радника оближњих предузећа отворило се поље за бољи напредак оваког појединца — за бољи успех у раду свих нас.

Петар ДЕЛЕВИЋ дописник „Беометала“

УСМЕНЕ НОВИНЕ У IV РЕЈОНУ

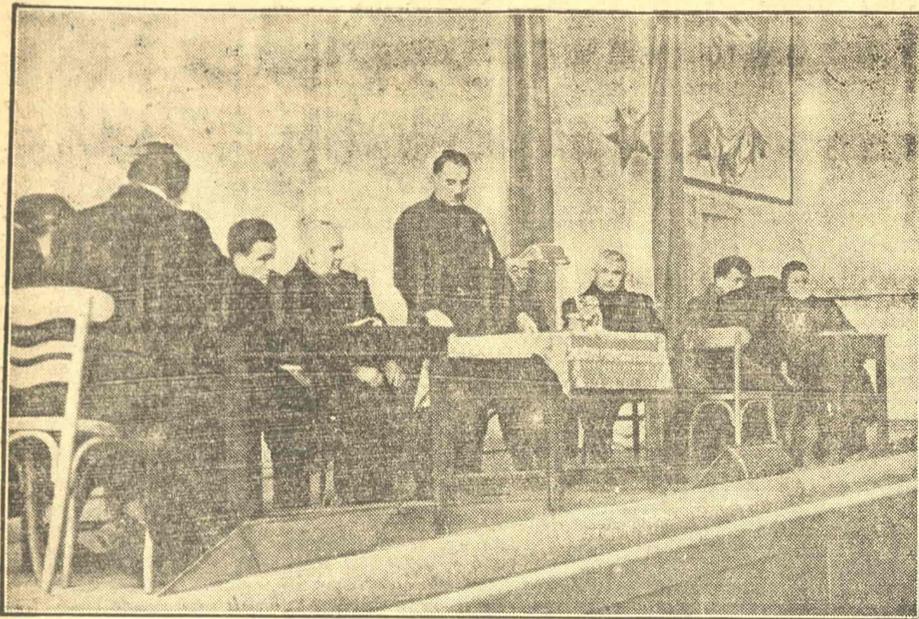
У четвртак, 24. о. м. започело се са редовним издавањем усмених новина у IV рејону. До тада, иако је постојала секција усмених новина, већ рад

је био доста слаб, а на прошлог времена што неки чланови нису умели да организују рад и да окупе садржај. Секција је у окупљању садржаја радила помоћу управе Народног универзитета.

Иако је рад ове секције тек у почетку, може се рећи да је окупљање овога броја био значајан на висини.

Овај први број правих усмених новина примљен је врло добро и изражена је жеља грађана да се у томе правцу настави. Осим тога, многи су се грађани пријавили за учествовање на усменим новинама. Сада, после овога успеха, треба повећати интересовање грађана, обухватити све ширји круг сарадника и даље издавати усмене новине.

Љубо АНДРИЋ

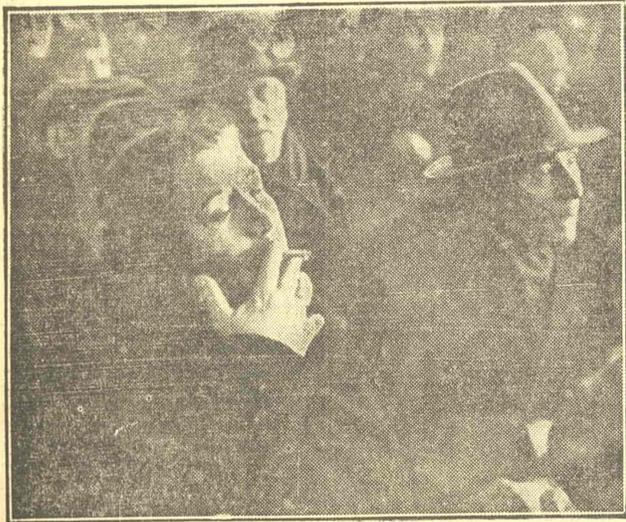
„Борили смо се за правду...“

Пошто је члан одбора прочитао извјетке из Закона о аграрној реформи, међу сакупљеним аграрним интересентима у сали Дома културе у Земуну, настао је тајан. Само по неки устајао је, стављао руке над очи и загледао да ли је овај или онај поседник присутан. Са самоувереношћу људи чија су права загарантована, чекају они појаву својих некадашњих изабљивача, оних који су брали плодове њиховог труда, који су њиховим радом пунили своје амбаре и депове.

Заступник фирме Југословенске Стандард Вакуум Оил Компани покушава да задржи један од многих поседа овог друштва. Ради се о 27 и по јутара оранице у Земуну. Земља је давана у закуп, а фирма је препродавала жито. Заступник тврди да ће фирма користити земљиште за подизање рафинерије.

— Овде седе жена Николе Марковића, — почео је један од интересената. — Дванаест година радила је она ту земљу, радила ју је и под окупацијом. И не само она, него сви ми смо у ту земљу улагали свој рад. Господи адвокат прича о рафинерији! А зашто фирма није раније подигла рафинерију? Зато што јој се више исплаћивало да нас искористи, да се од нас богата.

— Нема овде места адвокатима. Ми смо адвокати за своје. Право је данас на нашој страни! — узвикну безземљаш са титовком на глави. — А што се рафинерије тиче, имаће ко да је подиже...

И варошани су пратили ток расправе

— Држава ће то поднети! — довикују остали.

Пешћу Момчило и Ангелина бавили су се увек земљорадњом. Нико од присутних не спори да су земљорадници. Али, пошто посед прелази 35 јутара, под удар Закона о аграрној реформи пада вишак поседа од 9 јутара. — Слажем се са пресудом, — каже Момчило. — И праведно је да људи без земље добију своје, а мени се довољно оставља. — Упитан да означи средњи годишњи принос са засејаног земљишта да би добио накнаду из „Фонда“, Пешћу се одриче накнаде, а онда додаје: „Само, молим Одбор када се буде одређивало шта ће се одузети, да води рачуна да ми се остави дедовска земља...“

— Твоје је право да означиш шта да ти се остави, — одговара референт, а присутни одобравају.

На реду је расправа Јелисавети Карамати, која поседује 62 јутра земље и неколико кућа. Јелисавета је живела у граду, земљу није сама обрађивала, за-

то референт предлаже да се читав посед без икакве накнаде одузме, а да се власници остави само кућа у граду.

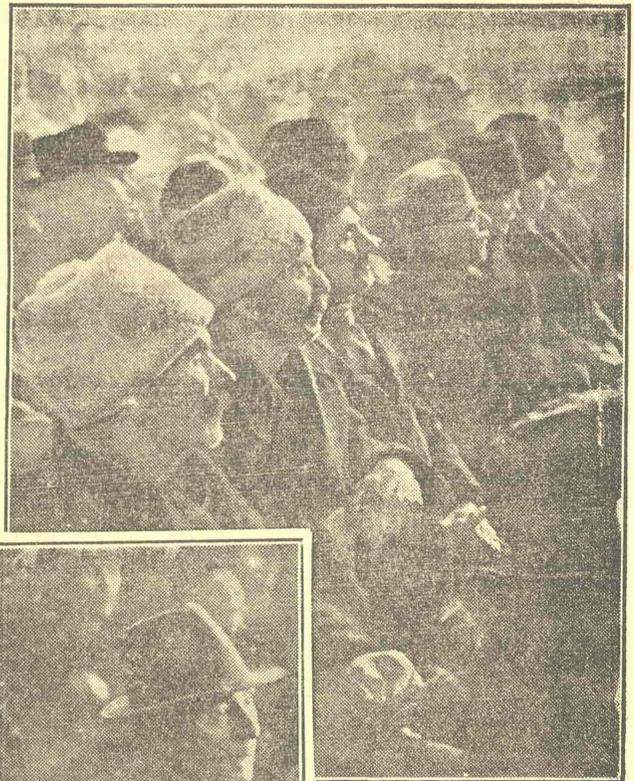
„Дође ред и на Нединицу“, шапуће један безземљаш другом смешећи се. У разговор упада убрађена старија жена: „Испијала је раднику крв, а пази је сада...“

Карамата полугласно говори члановима одбора. Њене речи народ једва чује, али када је из-

ли колико је то било за мене — више него за њу све ово имаће што јој данас одузимамо...

Референт је прочитао предлог да се Карамати одузме све сем куће у Александровој улици, а двораном су грмили одлучни гласови безземљаша: „Све, све!“

Адвокат др. Иван Глигоровић поседује 77 и по јутара земље. И као да о другој земљи не тре-

Ми смо орали и копали...

ба уопште говорити, доктор Глигоровић прича о свом узорном ружичњаку и воћњаку, од чијег прихода је издржавао породицу: „Тамо расту најлепше руже. Најлепше примерке сакупљао сам из целе Европе, доносио их из Париза, Берлина, из Холандије...“

Сава Илић је све до одласка у војску био слуга. Познаје он сва имања и све велепоседнике: „Знам да су код доктора многи ради-

говорила: „Целог века сам сама радила земљу“, заорило се једногласно: „Никада, никада!“ Настаје комешање, сељаци се подижу да би боље видели некадању своју господарицу. Лупкају штапови, померају се столице. Одједном устаје бркати, млађи сељак — борац Сава Илић.

— Окрените се и нама, — каже он Јелисавети — а затим, окрећући се друговима, наставља: „Ми овде видимо једног жалосног земљорадника, другови. Сећамо се да је ова госпођа долазила на имање само фијакером. Сад је везала мараму, али некад кад је нама врло у мозгу, она се заклањала сунцобранима...“

Устао је некадањи Караматин слуга Иван Фијала:

— Другови, да се упитамо како је стечено њено имање. Њено се имање повећавало, земља јој је добро рађала, а чијом снагом се записало? — Нашом. Она није ни орала ни копала. Са мном је код ње радило 12 слугу и свима је наднице закладала... И мени је остала дужна десет стотина динара, а знате

Аграрни интересенти на расправи у сали Дома културе у Земуну

ли, каже он, а највише Швабе из Францстала. А што се воћњака тиче, њега су увек радила два брата из Шевине улице. Доктора смо на имању виђали само кад се жито врше, кад се размева и односи.“

Жика Божин је такође безземљаш. Он доктора лично не познаје, али се зато обраћа онима који су радили код доктора: „Кажи како је било, Јово Радо-

ље остаје при тврђењу да је земљорадник.

— Ја сматрам себе земљорадником и апелујем на вас да ме таквим сматрате.

Ослањајући се о штап, говорио је бивши градоначелник и адвокат Пера Марковић, који поседује око 20 јутара земље. Завршио је речима да он и његов син неће имати од чега да живе ако им се остави само 5 јутара. После доктора наставно је његов син Ивица, магистар фармације, који такође тврди да је земљорадник.

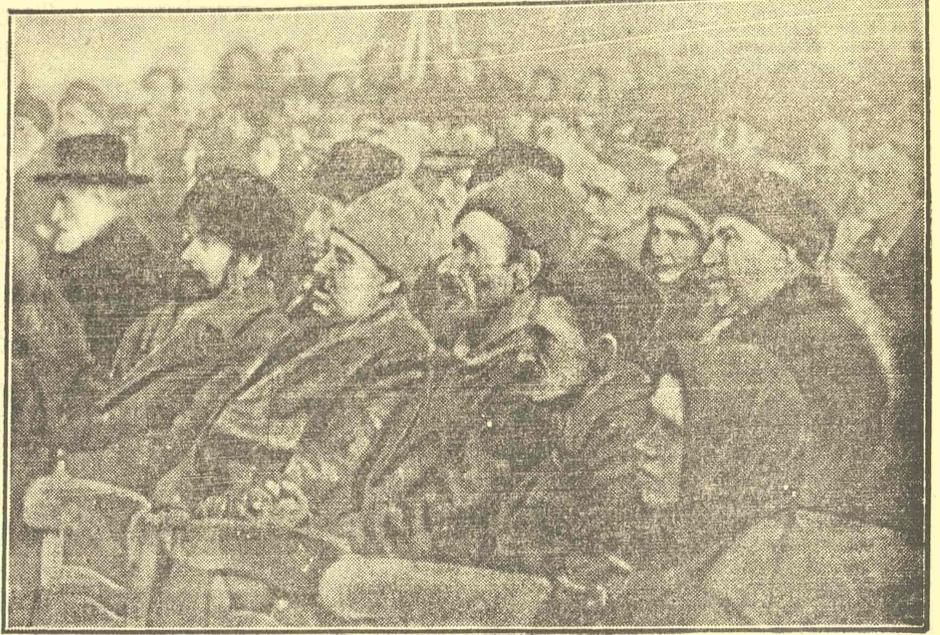
Тачно је да Ивица последње

„ако је, сложили су се безземљаша када је формулисан предлог да се вишак од 14 јутара и 914 хвати одузме у корист „Фонда за аграрну реформу.“

Неколико безземљаша напушта расправу. Весели и задовољни они дискутују о данашњим расправама: „Е не може то више, неком све а неком ништа. Ја да газим браздом, а газда да није само бициклом да би ме ухватио ако случајно исправим леђа“, каже један.

Слаба улична светиљка осветлила им је ликове. Задовољство је блистало из очију безземљаша.

Претседник Народног одбора реферише

Безземљаша будно прате сваку реч

сављевићу“, обраћа се он једном од својих другова.

— Стварно, почео је Јова, доктор негује руже и воће, али мотиком није аграрно, није никад газио за плугом, није вадио кромпир, везао снопове, нити је икад навлачио ђубре испод стокe. То смо ми радили, а доктор је уживао у ружама...

Али нато устаје брзо један грађанин: „Не мора свако ићи за плугом. Доктор је стручњак. Ми би га још морали подизати. Он треба да поучава нашу омладину у раду. Њега зову Мичурици, а знате ли ви ко је то?“

— Знамо, почео је безземљаш Лаза Илић, човек неспретних покрета и рамена погурених од напорног рада на туђим имањима: — Доктор је шприцао руже и кажете да је стручњак. А шта смо ми? Ко је окопавао руже, ко је орао остале хектаре, ко је радио да доктор може да путује у стране градове и купује руже. Ми, другови...

Поново је узео реч Жика Божин: „Знамо пошто су биле руже, пошто је било воће. Ми никада нисмо могли купити воће на докторових воћњака, знамо да га никад нису могли купити ни остали радници и сиротиња, него исти они који су друге користили као доктор. Доктор је правник, кућа му се оставља у Тошин Бунару, али он хоће да му се остави још ружичњак и воћњак. А питам ја вас, другови, да ли је нас некад неко питао можемо ли живети без земље и без куће...“

— Престаните другови, — устао је Петар Лончаревић — доста о ружама. Закон о аграрној реформи сувише је обавиљан и скупоцени ствар за наш народ, да би се могло дозволити његово навраћање на на који начин. Руже нису нише у сељачкој колони, а за остављање народних права и народних Закона пало је 2000 Земунца... И ни једна од ових ружа о којима се дискутује није дошла на њихов гроб. Земља, у којој леже кости наших синова тражи да буде подељена опшним путем је она, који су је увек обрађивали.

— Тако јет — узвикнули су безземљаш, подижући се са седењата и загнућући реч Глигоровића који и да-

2 године обрађује своју земљу. То потврђује и члан одбора Марковић који га је видео да оре земљу, товари репу и сече кукурузовину.

— Друг Пера најбоље ће знати да ли је земљорадник или не? — упео је један старца.

— Занста — почео је Пера — последње две године он ради земљу, али не може се сматрати земљорадником онај који земљу ради тек последње две године.

Последњи узима реч Жика Божин.

Они су летину сакупљали

— Другови, Ивица Марковић је савише фармацију. Док смо ми обрађивали земљу он се возио и школовао се од нашег зноја. А данас над смо створили нашу државу, нама треба школаних људи. Зашто да Ивица не иде у службу за апотекара него да одузме од нас наше земљиште. Најзад, ако он баш воли земљорадњу, Закон му је довољно оставио и он ће имати прилике да се покаше.

пнио га по рамену и узбуђен поставио га:

— Јесам ли ти говорио кад сам одлазио у партизане: „За правду се боре другови“...

Д. ПЕРИЋ

